

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий Кіровоградський Культурний

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ (МДС)

Виходить з 8 грудня
1939 року

№ 50 (4129).

СУБОТА

1

ГРУДНЯ
1990 р.

Ціна 8 коп.

ЛІКУЄ РОК?

Фестиваль «Рок проти СНІДу» за 2 дні зібрав під знамено центру дозвілля «Червоний клин» чимало прихильників стилю треш-метал. Молодь віком від 14 до 30 років виявила дикий інтерес до акції.

На тій же переможці конкурсу «Міс Металіка» та «Містер Рокер» відчували задоволення від ва-

жасної філармонії, за словами ведучого Олексія Івановича, панувала атмосфера балагану, жартів та неупередженого хуліганства. На жаль, на сцені не з'явився лектор Будинку саносвіти, який мав зробити головний акцент в антісіндівській пропаганді.

О. ІВАНЕНКО.
Фото В. ГРИБА.

До закінчення передплати
на «МК» — 20 днів.

Індекс — 61103.

Ціна на рік — 6 крб.

ПРОПОНУЄМО!

Робота з молоддю, а про це ми не раз пересвідчувалися, завжди відсувалася на задній план, кошти на неї виділялися за залишковим принципом.

Молодь — одна з незахищених категорій населення. Однак, стан справ з роками змінюється, але відчутно не покращується. Тому в нашому місті, випереджаючи республіканський уряд рівно на півроку, Кіровоградська міськрада і її виконком створюють комітет у справах молоді. Один з перших на Україні.

Поступово атілюються в життя і основи міської молодіжної політики: міськрада і міськвиконком вирішують, що вперше в плані соціально-економічного розвитку міста на 1991 рік буде закладено самостійний розділ «Про міську молодіжну політику». В основі розділу — програма «Молодь», над якою вже проводиться робота, і наукову базу для неї готує Київський Інститут проблем молоді.

У зв'язку з цим виникає необхідність конкретних ділових пропозицій для вивчення їх у програму. Їх можуть внести зацікавлені міські організації, депутати міської і районної Рад, зрозуміло, сама молодь.

Що ж повинно входити в програму? Спершу, певно, пропозиції по зміцненню матеріальної бази для розвитку дозвілля, спорту, міні-програми: «Економічний інтерес і професійне становище молоді», «Духовний і фізичний розвиток молоді», «Побут, милосердя, молода сім'я, здоров'я».

Стосовно фінансової підтримки програми — над цим зараз працює міськвиконком. Ми чекаємо пропозицій від організацій, молодіжних центрів, малих підприємств, кооперативів, які б взяли як держзамовлення впровадження конкретних пунктів програми при фінансуванні міськвиконкомом.

Комітет у справах молоді готовий стати засновником малих підприємств і фінансово підтримати тих, хто безпосередньо працюватиме на програму. Комітет готовий вирішувати не лише проблеми більшості молоді, але й стати захисником інтересів окремих молодих людей.

Ми надіємося, що всі, кому небайдужа доля молоді, відгукнуться на наші пропозиції, внесуть свої.

Наша адреса: м. Кіровоград, вул. Леніна, 26. Тел.: 4-06-93. Комітет у справах молоді Кіровоградського міськвиконкому.

ЗВЕРНЕННЯ

ЧЛЕНІВ ЕКОЛОГІЧНОГО КЛУБУ «ЧЕРВОНІ МАКИ» З СМТ. ЗАВАЛЛЯ ГАЙВОРОНСЬКОГО РАЙОНУ ДО ВСІХ ГРОМАДЯН, ПРАЦІВНИКІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ, БУДІВНИЦТВА, ТРАНСПОРТУ, КОЛГОСПІВ ТА РАДГОСПІВ, ОРГАНІЗАЦІЙ І УСТАНОВ

ШАНОВНІ ТОВАРИШІ!

У наш час охорона навколишнього середовища — одна з найактуальніших проблем сьогодення. З біллію і тривогою у наших серцях відлунюють екологічні трагедії Чорнобиля та Байкалу, Чорного моря і Аралу.

Бездумне, споживацьке ставлення до матері-природи підвело її до критичної межі, межі, коли природа втрачає компенсаційні можливості самовідтворення.

До вас наше слово: розумом і душою відчуйте благання птахів і звірів, квітів і дерев, звернені до людини:

«Збережи, де стоїш, де живеш — на відстані погляду і голосу, хоча б на відстані витягнутої руки». Збережіть природу заради здоров'я дітей та онуків, збережіть для прийдешніх поколінь!

ЯК НАЗВЕМО СПІЛКУ?

Незабаром будуть відомі результати референдуму по зміні назви комсомолу України в нашій області. Крім основних труднощів є в комсомолі ще одна — пасивність. Частина молоді взагалі відмовляється від участі в референдумі. Як сказали в Кіровоградському міському ЛІСМУ (МДС), СШ № 28 це питання не хвилює, мова йде про школу з позначкою народною «спеці» (математичний нахил) і тут старшокласники цікавляться, як і куди у вуз вступити, а не громадсько-політичним життям.

Подібне почули й про ІВЛУЦА, де українці не так і багато, а інших доля комсомолу республіки теж мало хвилює.

Про школи Кіровограда можна сказати, що тут ситуація така: п'ятдесят процентів за зміну, п'ятдесят — проти (СШ № 8 — 50 на 50, у СШ № 18 проти зміни 98 опитаних, за — 15. Учні СПТУ № 1 майже всі висловилися за збереження старої назви Спінки, а в СПТУ № 18 проти зміни — 98, за — 15; в СПТУ № 9 проти зміни 84, за — 59).

Які будуть остаточні результати — передбачити неможливо.

Наш кор.

ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ РЕФЕРЕНДУМУ, ЯКІ НАДІЙШЛИ З РАЙОНІВ ОБЛАСТІ МИНУЛОГО ТИЖНЯ:

Комітети комсомолу	На облік членів ВЛКСМ	Взяли участь у референдумі за зміну назви	Проти зміни назви	Спінки	Утрималися
Знам'янський МК	4098	2979	24	2479	36
Кіровоградський МК	31200	1325	907	395	23
Олександрійський МК	10000	452	230	180	72
Світловодський МК	6461	1190	938	252	—
Бобринецький РК	3050	1530	417	1015	98
Вільшанський РК	1590	328	12	316	—
Гайворонський РК	3608	2765	438	2184	143
Голованівський РК	2896	1833	963	838	32
Добровеличківський РК	2973	664	56	605	3
Долінський РК	2707	2381	719	1505	157
Кіровоградський РК	2034	400	210	161	29
Компانیївський РК	1447	692	25	659	8
Маловисківський РК	2827	2054	145	1812	97
Новоархангельський РК	2530	1421	498	793	130
Новгородківський РК	1670	1638	722	882	34
Новомиргородський РК	3092	2164	—	2164	—
Новоукраїнський РК	2918	316	4	307	5
Олександрівський РК	2299	640	—	640	—
Олександрійський РК	3007	2120	808	1231	81
Петрівський РК	1718	1521	1034	389	98
Ульяновський РК	1531	489	128	300	61
Устинівський РК	1531	489	128	300	61

УСІ ЗАСОБИ ХОРОШІ?

Про конфлікт між фінансовим відділом міськвиконкому і творчим об'єднанням молоді кіровоградців вже знають. Протестуючи проти дій завідувача цим відділом М. М. Крижанова, який наклав арешт на кошти ТОМУ у зв'язку з порушенням фінансової дисципліни, керівник молодіжного об'єднання О. В. Третяков оголосив голодування, одночасно звернувшись із листом до планово-бюджетної комісії міськради з проханням встановити справедливості.

По-різному можна її розуміти, цю справедливість — до такого висновку могла прийти «людина зі сторони», побувавши на спільному засіданні чотирьох комісій міськради (у справах молоді, з питань соціальної культури і планово-бюджетної), де розглядалася скарга Третякова. «Чому з нас знято 35 процентів податку, якщо ми державна організація, а не громадська?», — це основний аргумент керівника ТОМУ. Однак із відповідей Олега Вікторовича на запитання депутатів, із'ясненні завідувача фінансовим відді-

лом М. М. Крижанова само собою випливає, що ТОМ, як сказав депутат Гордовий, «чистої води кооператив». Але у ТОМУ є статус, він створювався не на кооперативних засадах і тому депутатські емоції одні, а закон — зовсім інше. Депутат В. М. Мартинюк першим запропонував створити відповідну комісію, яка розбереться у всій складності ситуації навколо ТОМУ. Депутати підтримали цю пропозицію, але лише після досить бурхливого діалогу з Третяковим і з Крижановим. Утворена з трьох депутатів комісія після детального вивчення цього питання доповість про наслідки президії міської Ради. Це було соломове рішення, тому, що ситуація потребує аналізу. Вже під час засідання стало зрозумілим, що у діяльності ТОМУ так само мало творчості, як і молодіжних акцій. Творче об'єднання молоді — це лише назва. Особисто мене, як і представника комісії по культурі П. Босого, турбує історія з музеєм Шимановського. Як відомо, основну функцію по реставрації будинку Кароля Шимановського брав на себе ТОМ.

У МІСЬКОМУ ПАРЛАМЕНТІ

Йому виділялися для цього якісь кошти, але, аргументуючи тим, що для робіт їх недостатньо, ніякої реставрації не проводили. Куди тоді ділися кошти?

Одним із головних напрямів своєї діяльності ТОМ вважає соціальну сферу, тобто роботу з дітьми, допомогу інвалідам, пенсіонерам. Я повністю солідарна з депутатом Доленком — якщо господарча діяльність ТОМУ допомагає розвитку соціальної служби, тобто, якщо діячі секції, скажімо, працюють за рахунок ремонтних робіт, то всі претензії до ТОМУ безпідставні. Але для цього треба визначитися. Що і допоможе зробити комісія міськради. Однак справедливий і інший висновок депутатських комісій. Третякову треба було оскаржити рішення міськфінвідділу у суді, якщо він переконаний у власній справедливості. Чому керівник ТОМУ не вдався до цивілізованого методу, а, віддаючи данину моді чи що, оголосив голодування?

В. ЛЕВЧОКО.

м. Кіровоград.

15 РОКІВ НОВОГО ЖИТТЯ

Почалося нове життя для Лаоса справді 15 років тому — 2 грудня 1975 року в цій країні відбулася національно-демократична революція, після якої і була проголошена ЛНР. Революція ліквідувала феодальне імперіалістичне поневолення, відкрила шлях до незалежності, свободи і процвітання.

За ці роки наш народ подолав багато труднощів. З одного боку будівництво нового ладу викликало нові проблеми: країна була відсталю, експлуатувалася колонізаторами і перенесла 30 років руйнівної війни. Крім цього, молода республіка мала внутрішніх і зовнішніх ворогів, які намагалися ослабити і зрушити завоювання революції.

Однак, завдяки допомозі братських країн, творчій стратегії ми досягли чималих успіхів у політиці, економіці, намітили швидко перетворити натуральне господарство в товарне. Щоб це сталося, держава прийняла закони про землекористування, про іноземні капіталовкладення, проголосила політику «відчинених дверей».

Завдяки саме цій політиці Лаос отримав відчутну допомогу і кредити від інших країн. Це дало змогу відновити народне господарство, котре занепало через руйнівну війну. Змінися за останні роки і господарський механізм.

НАШ СПІЛЬНИЙ ДІМ — ЗЕМЛЯ

Внутрішній ринок розширюється і постійно зближується з міжнародним.

Розвиваються культура, освіта, охорона здоров'я. Якщо в 1976 неграмотні становили 95% населення, то в 1984 році неграмотність в основному була ліквідована.

Зрештою, революція міцно захищається від посягань ворогів (були провокації і спроби державного перевороту), і це дає країні можливість йти шляхом, який обрав народ.

ЧАНХАПХАСУК ПХАНОМСІН, голова земляцтва лаоських студентів, член партії КІСМУ.

СВІТ ДОКОЛА

▲ Прибалтійські республіки заявили, що не підпишуть нового союзного договору. Вони за розвиток прямих між-республіканських стосунків.

▲ МІТ

▲ За новим рішенням уряду України виплати збільшених розмірів стипендій студентам вищих і учням середніх спеціальних навчальних закладів (відповідно до 60 і 45 зарплатних на місяць) будуть здійснюватися у республіці уже з 1 січня 1991 року.

КРАЩЕ З СІЧНЯ, НІЖ

ІЗ ВЕРЕСНЯ.

▲ Почала виходити нова газета Тернопільської обласної Ради «Відродження». Замість традиційних «Пролетарі всіх країн...» — Франкове «Ще не вмерла і не вмере».

ТАКІ Б СЛОВА ТА ДО

БОГА.

▲ Польський парламент прийняв законопроект, згідно якого асерухоме і нерухоме майно партії польських комуністів (ПОРП), що належало їй станом на 24 серпня 1989 року, переходить на користь держави.

ВІД СВОЇХ НАМ ДІСТАВСЯ КУПОН — КОМУНІСТИ УКРАЇНИ ПРОДОВЖУЮТЬ ОБМАНОВАТИ НАРОД («Літературна газета» 21.11.1990 р., 2 стор.).

▲ Останнім часом, повідомляє журнал «Шпигель», із лав радянських збройних сил, дислокованих на території колишньої НДР, дисертирували понад 200 військовослужбовців. 53 з них попросили політичного притулку у німецьких властей. Більше 150 чоловік переходять у різних місцях в своїх підрозділах і числяться як «зниклі безвісти». Загрозилих розмірів набула нелегальна торгівля зброєю із арсеналів РА. Автомат Калашникова коштує на чорному ринку 200 марок, ПМ — 100, ручні гранати йдуть по 25 марок.

ЦІКАВО, СІЛЬКИ КОШ-

ТУЄ ТАКИ?

▲ Ризика комерційна школа пропонує діловим людям унікальну можливість — вивчити досвід Канади у сфері підприємництва, маркетингу, реклами і психології управління. Оплата в конвертованій валюті.

ЯКЩО НЕМА СВОЄЇ — ПОЗИЧТЕ У КПРС. ГАЗЕТА «МЕГАПОЛІС. ЕКСПРЕСС» СТВЕРДЖУЄ, ЩО В НИХ ВАЛЮТИ КУРИ НЕ КЛЮЮТЬ.

▲ Об'єднання АвтоВАЗ заявляло, що очікуваний багатомісний автомобіль «Она» буде коштувати не три тисячі карбованців, а сім. Це тому, що підприємства тепер одержали право самостійно встановлювати ціни на свою продукцію.

НЕ БІДА. ЩЕ ОДНУ П'ЯТИРІЧКУ ПОЗДИМО НА СОНЯНИКАХ.

▲ У сорочці народився художник Аленперов Назим Мамедовіч огли. 20 січня ч. р. в Бану ввели війська, і його у власному «Запорожці» переїхав танк. Водій уцілів. Об'єднання АвтоВАЗ вирішило відшкодувати збитки потерпілому зі своїх фондів і негайно він одержав нового «Запорожця».

Міністерство оборони й досі цього не зробило, хоча є офіційний папір військового прокурора, що «ЗА-968 М» розпалювала бронемашина.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ: НАЙБЕЗПЕЧНІШЕ АВТО — НЕ «ВОЛЬВО», А УКРАЇНСЬКИЙ «ЗАПОРОЖЕЦЬ».

(За матеріалами преси).

НА ПОРОЗІ...

РЕПОРТАЖ

Цього разу в конференц-залі об'єднання зібралось багато молоді. Були й старші за віком. Рідні, близькі, товариші по роботі прийшли привітати 47 юнаків і дівчат з посвяченням їх у робітничу родину друкувальців.

Ті, хто був присутній на урочистій події, ніколи не пошкодує, що провів тут вільний час. Працівники відділу кадрів, культпрацівники, кондитери ідеальні, майстри озвучування залу і, звичайно ж, члени заводського комітету комсомолу зробили все від них залежне, щоб вечір виявився святковим, а не заходом для «галочки».

Все здорово вдалося. Наприклад, сама атмосфера. Осіні квіти. Мелодії духового оркестру... Сценарій успішно повела працівник профкому Ольга Деркач.

Право для зачитання трудового наказу молодим надається одному із кращих наставників об'єднання В. А. Черних. Ветеран праці обробного виробництва наказав молодим допитливо запозичувати досвід у старших, працювати самовіддано, жити турботами колективу, гордитись своїм підприємством і примножувати його трудову славу.

Від імені молодих вийшла на сцену бухгалтер дитячого садочка № 67 Лариса Скрипниченко. Дівчина привела з пам'яті крилаті слова Л. Толстого: перед тим, як стати людиною, їй треба битися, рватися, плутатися, а потім усе починати заново.

Перед молодістю робітничою зміною виступив заступник генерального директора по кадрах Г. І. Климентьев. Григорій Іванович розповів про давні трудові традиції «Друкмашу», закликав молоді дорожити маркою відомого виробництва, радувати багатотисячний колектив новими успіхами.

Наступають найприємніші хвилини вечора.

— Буценко Людмила!..

— Гарбуз Оксана!..

— Зіберов Валерій!..

Звучать виклики-запрошення вийти на освітлене коло сцени молодих робітників. Їм вручають трудові книжки, фотоальбоми «Кіровоградщина» з полум'яними гвоздиками.

Умостившись на крісло, після виклику на сцену дівчина у білій блузі якось обережно горить листки трудової книжки. Знайомимось. Наталка Кононенко розповідає:

— Я слюсар-складальник виробництва «Елеми». Закінчила 8 класів. Вчилась в 19-й школі. Ходила на практику через навчальний кабінет. Тепер мені присвоїли 2 розряд.

Дівчина вважає, що вона потрапила на цікаве і перспективне виробництво. Розповідає, що у неї наставником була і є майстер дільниці по складанню і регулюванню ЕДМ Алла Юріана Жукова. Вона вдячна цій жінці за чуйність, турботу про майбутнє молоді змін.

Присміні знайомства мої продовжувалися. Сподобалися міркування Олени Лопатіної, контролера ВК дільниці шагових двигунів, яка до того, як стати контролером, здобула також професію слюсаря-складальника 2 розряду. Олена дуже задоволена вдалим вибором професії.

Серед молодих було й немало таких, у кого хтось із близьких або знайомих працював на «Друкмаші». На пряме продовження робітничої династії вийшов Руслан Олійник. Мама його — Тетяна Василівна — працює свердловальницею на пресово-штампувальному виробництві, а батько — Віталій Миколайович — токарем на цьому ж виробництві. Руслан у виборі своєї професії потягнувся за батьком. Тепер слово за сином.

Після урочистої частини першими привітали молоді з їх трудовим святом учасники гуртка бальних танців молодіжного центру «Ониск», виступ яких сподобався присутнім. Хореографічну композицію «Тополя», чудові українські пісні «Мамина коса», «Чом я не вродлива!» виконали учасники художньої самодіяльності «Друкмашу». Тепло вітали друкувальців і гостей — симфонічний оркестр обласної філармонії, який запросили на святковий вечір члени нашого профкому.

Д. ТАНСЬКИЙ.

ЩОДНЯ — «ВЛАСТЬ МЕНЯЄТЬСЯ»?

Із того дня, коли український уряд «ошасливив» нас купонами, молодь з бочки біля магазину № 112 «Континент» продавалися тільки за гроші. 21 листопада все різко змінилось. Молода продавщиця, з'явившись у палаті — без наруківників і фартуха, повиламила черзі, що сьогодні молодь буде продаватися по купонах. Люди захвилювались, почали обурюватись, та дівчину це мало турбувало. Вона сказала, що приходили з торговельного відділу і вилаяли її за те, що торгує молоком без купонів.

Це що ж виходить — ні продавці, ні ті, хто стоїть над ними, до цих пір до суття не розібрались із цими триклятими папірцями. Завтра прийде ще хтось, дасть нову назву — і знову «власть меняється»? Як я поясню своїм дітям, що заводи «турботи» мудрих високопоставлених людей вони можуть пити молоком не тоді, коли хочуть, а тоді, коли в мамі є купони?

Мало того, що після обіду його практично не буває в магазинах (треба бити зранку і мерзнути на вулиці, дочекавшись восьмої години), так ще й зробили цей необхідний продукт практично літтованим. Оце той «соціальний захист», який обіцяє з високих трибун наша суверенна українська держава?

Увізши купони, уряд опинився перед стіною невирішених питань. Тепер, коли на то-

му рівні трохи втряслося, безладдя продовжується на місцях. Кожен день у кіровоградських магазинах закони міняються: учора продавали якийсь товар без купонів, сьогодні тільки з ними, а як буде завтра — ніхто не знає. Це, мабуть, залежатиме від того, хто буде голосніше кричати — представники торговельного чи доведені до відчаю розлючені люди.

Що дали нам — звичайним простим людям купони? Про це добре знають такі ж знедолені, як і я. Що дали купони працівникам торгівлі, які й до цього часу особливо не бідували? Про це добре знає і їхній міністр Слєпичев, котрий з парламентської трибуни спізно просив щиро співчувати продавцям — їм, бачите, роботи досталося. Звичайно, досталося. Купонами махлювати та підраховувати, скільки їх треба витягти з наших кишень, аби отоваритись самим — звичайно, без купонів.

Знайомі продавщиці підсміюються: зробили гірше — кинули щуку в річку...

А спекулянти з товчкучки не сміються — регочуть: ідете до ринку — то й ходіть на Критий ринок, там скупитесь без купонів. Правда, ціни заламують такі, що, купивши чоботи, носитимете їх в костюмі Єви. Там же пропонують і купони. Не по номінальній вартості, звичайно...

Один великий чоловік заповідав нам учитись, учитись і учитись. Ми й вчимося — рахувати копійки від зарплати до зарплати, купивши «синю птицю» в магазині, зварити з неї перше, друге, а, по можливості, й третє, «будуючи світле майбутнє», між іншим нагороджувати дітей, ставити їх на ноги і тепер уже разом з ними рахувати від зарплати до зарплати не тільки гроші, а й купони.

Ми вчимося. Коли ж, нарэшту, навчатись ті, хто ось уже стільки років, керуючи нами, солодко їсть і тепло спить? Перед ким вони звітуватимуть за наслідки сімдесятирічного експерименту? Вибачте за різкість. Набо-ліло.

А. КОНОВАЛЕНКО.

м. Кіровоград.

МУДРІСТЬ — ВІД СТАРШИХ

Шановна редакція «Молодий комунар»!

Думаю й наступного року передплатити Вашу газету. Інколи бувають незадоволені нею, але, що головне, за що я поважаю редакцію, що вона не минає наших листів, які б вони не були, чи сердиті, чи ні. Я, правда, рідко й писав, але те, що писав, завжди друкували. Я хочу сказати про статтю Д. Танського «Босоніж по довгій ниві». Відверто кажучи, я ніколи не думав, що ви можете друкувати такі хвилюючі нас матеріали, де в особі 90-річної бабусі, про яку пише автор, ми бачимо ціле життя, майже століття, приклад якого дуже важливий для молоді. Це не просто лист, а ціла історія життя людей, картина якої від-

ображена в особі старенької бабці Маланії.

Ми пам'ятаємо, як священники їздили по хатах з підводами, «з молитвою», бідні віддавали останній шматок чорного хліба, відриваючи від роту дітей своїх, а вони цим хлібом, яйцями кормили свиней, багатіли... Думаю, що тепершні священники осудять таке і ніколи таке не повториться. Ось де корінь зла, через який люди перестали вірити в релігію, а не в комуністах, яких тепер звинувачують. Стаття Д. Танського говорить правильно, що від стареньких ми можемо взяти багато правди — це жива історія, але жаль, що їх уже залишилося дуже мало. Бабуся Маланія навіть у піснях знаходила підтримку, ра-

дість. Скільки таких бабусь пережили війни, втрапили чоловіків, дітей своїх, скільки сліз пролили... Згадує, як мій батько з матір'ю плакали за сином Дмитром, який загинув на війні, приказуючи: «Та хоч би одну дитиночку залишив після себе, похороного на нього...». Та загинув він нежонатим... одна пісня залишилася, яку мама моя співала, як і бабця Маланія: «А як жито зацвіло, прийшла звістка у село, не вернутись вже додому козаку, зашнував у степу він сердешний довіку». Немає вже давно моїх батьків, але пісні оці, які згадуємо і чуємо зараз від старших, таких 90-річних, як бабця Маланія, нехай не вмирають — це сповідь про заггиблих, нехай наша мо-

лодь не нудиться на роздоріжжі, не ображає ветеранів війни і праці, які є часткою їхнього життя.

Р. С. Ще хочу додати таке: у нас зневажають стареньких. Приходить до моєї дружини одна бабуся та й жапється: «Оце знесли мені огорожу, поперевертати лавочки, поламали дерева, які вже родили, повишали кошеня на дерево за ніжку». Хто ж це вони такі? Та це ж такі, що не знають, куди поткнулись, куди себе діти. Моя дружина каже: «Раніше був комсомол і такого не було. В 1941 році ваші ровесники захищали Батьківщину, і в першу чергу, героїстство виявили комсомольці, вони гинули за вас, тепершні молоді».

І. ІГНАТОВ.

м. Кіровоград.

Нічні жахи

РЕПЛІКА

— Тату, чи скоро ми додому дійдемо?

— Скоро, скоро синок.

— А чого на вулиці така темрява?

— Бо у дяді, синок, немає електромолочок, щоб у ліхтарі вкрутити.

Дитя спітнулось, коли переходили з татком міст, що в центрі села Рівного.

— Тату, не будеш лягти, що шта-ни забруднив?

— А ти, синок, міцніше тримайся за мою руку.

Отак і ходять ввечері батьки з

дітками. А на вулиці хоч в око стріль. Та й людині одній тут при такій темряві страшно пройти, бо чого тільки не трапляється.

— І куди ото начальство дивиться?

— Скільки б не писали критики до газет, а їм хоч би що... — чує позаду себе голос чоловічий.

— Ох уже й перебудова оця!

— А чи багато на стовпах ліхтарів нарахуєш? — обізвався хтось з чоловіків попереду.

Отак і прямують в пітьмі люди по центральній вулиці села, не кажучи за інші вулиці.

А коли у святкові дні або, скажімо, у суботу чи неділю, навіть у день заробітної плати, увечері в центрі пройтися по центральній вулиці, йти треба обережно і озиратися, бо йдеш десь ніби-то у Чорному лісі. Після всього цього складається враження, що працівники району електромереж бояться носа поткнути на вечірні сільські вулиці. І коли нарешті пройде така дитяча похливість?

Леонід САВИЦЬКИЙ.

с. Рівне, Новоукраїнський район.

...ЧАС РОЗПЛАТИ НАСТАВ

Сьогодні, мабуть, неможливо зустріти людину, яка б нічого не чула про СНІД — цього страшного монстра, котрий, крокуючи планетою, щоденно пожирає все нові й нові жертви. Вірус СНІДу поширився вже на території 16 областей республіки. Сімнадцятим регіоном, де він зареєстрований, стала Кіровоградщина.

Правда, поки що офіційно відомий тільки один випадок СНІДу у громадянина румунської національності, який працював на гірничо-збагачувальному комбінаті окислених руд у м. Долинській. Та вішатися нічим.

Назріла гостра необхідність розгорнути в області широку пропагандистську кампанію, використавши всі дієві форми та методи роз'яснювальної роботи, об'єднавши зусилля медиків, працівників народної освіти, культури, правоохоронних органів, заінтересованих громадських відомств та організацій. Невипадково в цьому році 1 грудня за пропозицією Всесвітньої організації охорони здоров'я проводиться Всесвітній день боротьби зі СНІДом. Його девіз: «Жінки та СНІД», а за

ним такі складні проблеми як: «СНІД та вагітність», «СНІД і народження дитини» та інші.

Нагадаю коротко ще раз, що ж таке синдром набутого імунodefіціту, адже минув той час, коли ми тільки видавали санітарно-освітню літературу та читали епізодичні лекції про це захворювання, при якому вражається імунна система організму. Людина стає практично беззахисною перед будь-якою інфекцією. Передається СНІД в основному при статевих контактах із хворим чи вірусним носієм, при використанні для ін'єкцій нестерильних шприців, здебільшого наркоманіями; при переливанні крові від хворої на СНІД людини; від вагітної жінки до новонародженого, якщо вона вражена синдромом або є носієм його вірусу.

Надійних ліків проти СНІДу поки що немає. Найефективнішим засобом профілактики, як вважають навіть в Америці, є санітарно-освітнє виховання населення. Знання про небезпеку цієї хвороби необхідно нести в першу чергу в молодіжні аудиторії шкіл, професійно-технічних училищ, технікумів, вузів та в робітничі колективи.

Результати анкетування, яке провів обласний Центр здоров'я серед учнів та викладачів кіровоградських медучилища, технікуму механізації сільського господар-

ства, інституту сільськогосподарського машинобудування та інших контингентів молоді показали, що опитувані не в повній мірі усвідомлюють небезпеку СНІДу, зокрема, не знають всіх шляхів його передачі, не віддають того, що він невиліковий, не мають повної уяви про заходи його профілактики.

Вжиті державою заходи по попередженню ввозу і епідемічного поширення цього захворювання будуть ефективними лише тоді, коли кожний усвідомить, що тільки здоровий спосіб життя (міцна сім'я, подружжя вірності, моральна чистота, боротьба зі статевією розпустотою, сексуальним розбещенням, пияцтвом, вживанням наркотиків) є надійним заспоном проти СНІДу, еідчує велику особисту відповідальність не тільки за власне здоров'я, але й здоров'я дітей, рідних, близьких, здоров'я всієї Планети.

І. ФЕДОРОВА.

головний лікар обласного Центру здоров'я.

КОМСОМЛЬСЬКА
ПЛАНІРКА

Голованівська субота

Ви були в Голованівську, в одному з райцентрів нашої області? У тому, де рівень життя (дивлячись і на Голованівськ і на його жителів) чи не найнижчий на Кіровоградщині?

Звичайно, це все — «на око». Мое. Мабуть, суб'єктивне.

Отож, якщо ви не були в цьому райцентрі, то нічого не втратили. А якщо їздили у відрядження, до родини, друзів — то нічого й не знайшли.

У Голованівськ я їхав, аби побувати там на хлібозаводі, сходити в школу й поговорити з учнями про комсомол і їхні молодіжні організації, запитати сьогоднішніх членів ВЛКСМ як вони хочуть перейменувати свою Спілку. Подзвонив у райком ЛКСМУ (МДС), попросив заздалегідь, щоб суботнього дня зі мною, при бажанні, хтось проїхався, показав хоча б, з якого боку двері відчиняються.

Зійшов з автобуса, який з Кіровограда відправився о 6 год. 55 хв. і номер якого 61—27 КДФ, вкрай засмучений: добрий відрізок дороги довелося простояти — водій безсоромно напхав у салон стоячих пасажирів стільки і таких, які про те, щоб збільшити чисельність «закопчан» місць, не хотіли й чути. Що поробиш, «крутяться» водії, добре, видать, їм отак «кручено» живеться на ті незаконно нажиті карбованці.

По Голованівську я блукав сам. Передчував, що так буде, що в комсомолі щось вирветься, станеться, що їм своє ще раз дивитися набридло.

Першим, хто зі мною заговорив, був дядько Степан. Старенький уже дядько, а на плече пхав скручений рупон рубероїду. Втомився, видать, перепочивав, а коли треба було оті двадцять кілограмів знову на плече підняти, попросив допомоги. Коли ж дізнався, що в мене трішки менший від його покупки

«дефіцит» — цигарки — згодився ще перекурити і переговорити про... комсомол.

— Е, щось ото було й у мене колись, — говорив дядько Степан, мнухи обережно (щоб на довшє вистачило задовольнитися димом) цигарку. — Кудись ходили,

щось робили, а що — їй же Богу, не згадаю.

— Оце хочемо назву нову комсомолу України придумати, яку б ви обирали?

— А яка була? — запитував.

Почувши, декілька разів повторив, і промовив, що й була непогана, то

навіщо міняти. На цьому й розійшлися, якщо не переповідали його мудрих порад, якими нам треба бути, як і що робити.

Біля приміщення, де в «білому» будинку десь аж майже під покрівлю сховався і Голованівський райком комсомолу, шко-

ляр-хлопчаки з рогаток цілили в горобців. Я поглядав і тих, і інших. Горобці, правда, полетіли робіти, а лобуряки малі геть, а лобуряки малі згуртувалися збоку і чекали, що я робитиму далі.

Познайомилися. Навіть рогатку одну мені подарували, хоча, ой, як шкода було (я б у свої десять років навіть генеральному секретареві партії не подарував би).

Хлопці в піонерах. Що роблять там? Вірші до свят розучують, пісень співають. Щось інше? Ні, навіщо інше, і так, ото була не вичаєш, так за «двійку» батько дасть. Що дасть — самі знаєте.

Комсомол? О, хлопці хочуть бути комсомольцями. «То щось цікаве, що хочеться!», — так говорили.

Райком комсомолу показав замок, а от у приймальні голови райвиконкому сиділа дівчинка, з якою хвилину десять гарненько поговорив і дізнався, що в Голованівську в ту суботу був і Анатолій Стоян, завідувачий відділом ідеології і культури обкому комсомолу.

Його застав за роботою — астановлював апаратуру в будинку культури. Там же був і другий секретар райкому комсомолу Сергій Душок. Хлопці готували до святкування Дня народження комсомолу сценарій і т. п. Щоб цікаво молоді було!

Перед хлібозаводом височать плакати. На одному з них — хлопець з діачиною. Де дівчина — написано «ХХVII», де хлопець — «з'їд КПРС». Як відношення вони мають до хліба — не збагну. Ще один дядько (з ним не знайомився), бачачи, що я щось пишу в блокнот, глянув трошки туманними очима і сказав:

— Так-так їм і треба! Бач, пошкодували грошей виготовити новий стенд, а до ХХVI домалювали паличку і стало ХХVII. Ти, хлопе, — це до мене, — скажи начальству. Надували що...

На хлібозаводі я десь років зо два був. Цікавий завод. Пекарський, круп'яний і безалкогольний цехи, є млин, є й маслоцех. Правда, крупи я в магазинах не бачив, хоч гречкою й пахло. А ще має завод трошки молодих робітників. Є (в чи був) колись славний роботою КМК.

Має завод і працюючого директора. Дякуючи його енергії, всі голованівці і гості цього краю можуть освіжити шаунон столовою (чи мінеральною) водичкою «Голованівська».

Печуть тут такі пахучі і смачні палияниці, що аж у носі лоскоче, коли знаходишся на виробництві. А ще коли там у зміні майстер-бригадир Катерина Андріївна Крисюк, то хоч-не-хоч, а скуштуєш чи то палияницю, а чи калача.

Є ще на заводі собака Кнопка. Хліба вона принципово не їсть, щоб не казали, що в селах не вистачає. Таке трапляється, але через відсутність транспорту, вірніше — пального до нього. Дуже рідко трапляється...

Характерно для Голованівська й те, що надто багато політичних гасел по селищу. Туди глянеш, сюди глянеш — все про одне й те саме. У стилі десятирічної давності. Навіть на тому хлібозаводі біля знімків, над якими написано «Лучшие люди хлебозавода» знову бачимо лозунг: хлопець з прапором, на якому літери КПРС і слова «Партия Ленина — авангард строителей коммунизма».

Люди, ви про який комунізм? Про отой, до якого йдемо у кувалку, брудних (бо де нозі купиш і за що?) сорочках, пальтах; у взутті, яке... Та подивіться на себе і на авангард...

Зрештою, заспокоївся. Сів у автобус — поїхав. З думкою, що не тільки назву комсомолу молоді мінятиме, а й життя.

Ю. ЯРОВИЙ,
спецкор «Молодого комуніста»,
сміт Голованівськ.

«ПЕРЕДАЙТЕ СПІВЧУТТЯ ЧОЛОВІКУ...»

Деяких пераіраючих продавці впізнають, дякуючи особливим приметам (когось за тілесний склад, іншого — ще за щось). І коли, буває, зайдуть члени міського штабу «КП» в магазин, зразу виникає похваллення, метушня, яка інколи навіть смішить покупців.

Так сталося в магазині № 57 госптоварів об'єднання «Промтовари» — далі мова про торгові точки тільки цього об'єднання. Зайшли туди члени рейдової бригади, почали перевіряти наявність товарів на прилавку і в підсобках. Коли гляд — тихцем, щоб не бачили «гості», одна продавщиця вносить ящик мючких засобів імпортного виробництва.

Запитали, навіщо ото кралась, адже ж була ота імпортна рідина в продажі. Почули:

— Налякалися, можливо, більше треба винести ящиків...

Налякані продавці добряче. Бояться, чесно скажемо, за дрібницю «випити». Покупці ж бояться іншого — що не вистачить товару. Штовхаються, б'ються, лаються. У цьому ж магазині вагітну продавщицю штовхнули так, що довелося за водою бігти — погано їй стало. Хоча й продавці не святі, язичок у них, ми вам скажемо...

Один із рейдовиків дуже часто, коли чи то зазидуючі, чи продавці магазинів криком доводять свою правоту, просить, щоб вони передали його співчуття своїм чоловікам або жінкам. Бо жити з такими крикухами, певно, не мед. Це трапилося і в магазині № 55 (госптовари). Там же виявлено товар на суму 675 крб., який швиденько, аби не бачили пераіраючі, почали виносити з підсобки у зал для продажу.

Пояснення було таким: отримали недавно, не астигли перевірити, в обід торгували і т. п. Але чому ж саме при перевірці почалася метушня?

Ще у вересні у магазині № 14 «Малюк» рейдовики виявили прихованого товару на 106 крб. Пройшов місяць, і при повторних відаїдинах магазину від покупців там сховали дитячого взуття на 3830 карбованців. Темпи, як бачимо, темпи...

Щоб не склалася думка, що члени штабу «КП» упереджено ставляться до торгівлі, проводилися рейди й з участю товарознавців об'єднання «Промтовари». Думастя, керівники безпосередньо ближче дізнаються про ті недоліки, яких є ще чимало в роботі продавців.

Хочеться особливу увагу звернути, що в деяких магазинах (№ 43, № 55) не знають елементарного — як,

наприклад, оформити відкладений товар. Простежувалася неуважність при продажу щойно отриманого товару в магазині «Годинники — кришталі». Речі прості, аж дивно, що деякі працівники прилавку названих магазинів проявили некомпетентність як спеціалісти.

Зрештою, про недоліки можна говорити й далі. Їх знайдете скрізь, але відповімо на запитання, яке часто задавало керівництво «Промтоварів»: чому лише погане бачать рейдовики?

Так от, це не зовсім так. Бачимо ми й хороших, чесних продавців. Це з магазину № 10, а «Оксани», з госптоварів (№ 2). «Чим же вони хороші?» — запитаете. Та хоча б тим, що не створюють бог зна яку чергу, а коли є товар — продають у різних відділах, дозволяють вам посміянутися. Це в той час, коли плакати треба, готовляють. Є серед них і інші, але їх, повірте, не так багато.

м. Кіровоград.

В. ДАЙДАКУЛОВ,
Ю. Джерельний.

«Казарми в Гефсиманському саду, і всі народи — як розкрита рана...» Л. КОСТЕНКО.

Люди ще пам'ятають Ізраїлівку. Колишню квітучу єврейську сільсько-господарську колонію.

— Я тоді пацаном був, — розповідає Михайло Ілліч Гайдадим, — мені років шістьнадцять минуло. Яке гарне і багате село було... Вздох усеї вулиці крамниці. Що хоч бери. Винограду такі рідкісні сорти росли... Оце чи не діля, чи свято яке їхнє, духовий оркестр грає. А кладовище? То цілий городок був, а не кладовище, обнесене муром таким гарним кам'яним, каплиця стояла, пам'ятник...

У тій частині Березоватки, де була Ізраїлівка, ще збереглися будинки двох синагог — чоловічої та жіночої. Зараз там колгоспна їдальня та клуб. Там, де колись був маслозавод, тепер якісь склади. А в колишній єврейській школі тепер взимку в'яжуть віники, а влітку, судячи з «інтер'єру», порядкують там горобці та прибудні собачки.

— А стіни ж капітальні, погляньте, — бідкається місцевий житель М. О. Маланчук.

У тих стінах тільки бруд і безпорядок. А школи, до речі, в селі немає. Дітей возять в Криничуватку вчитися.

В обідраних, напівтемних класах ми розгледіли плакати: «Вноси красу в труд і в життя», «Робота на об'єкті — ти працюєш на себе», «Летун — враг». Після війни тут була школа вже не єврейська, звичайна, українська, а зараз пуста.

Був у селі, сирзавод, кажуть дуже смачний сир голландський готували, була олійниця, аптека, маслозавод.

Чому ж цей квітучий оазис зник?

Євреїв розстріляли фашисти. Кажуть, із сотень і сотень жителів Ізраїлівки на сьогодні залишилося лише один... Ті, кому вдалося врятуватися, пороз'їжджались по світах. Хтось у Кривому Розі, хтось у Дніпропетровську. Є й у Кіровограді уродженці Із-

раїлівки. Може є десь і далі. Але сьогодні хочеться говорити про тих, хто залишився «дома», хто лежить в родючій українській землі, і про ко-го вже ні каменя, ні пам'яті, ні дати.

Не будемо просторікувати про звірства фашизму. Оцінку йому дала історія. Так, він пройшовся спустошливим смерчем по нашій землі, але чому ж ми не зробили того, що повинні були? Чому вирубали, замість того, щоб відродити і плекати, не повторні виноградники, сорти яких збиралися з усього світу? Чому в стінах колишнього маслозаводу тепер колгоспний склад? Чи Устинівському району завадили б кілька десятків тонн свіжого масла? Чому страшною пусткою стоїть школа?

До речі, в іншій частині Березоватки була німецька колонія. Поряд — білоруське село. Нічого цього вже немає. Німців розсіяла війна, білоруси асимілювалися, більшість євреїв лежить у землі... Залишилися одні середньостатистичні радянські люди, яким немає діла до землі. («Не хотять люди брати землю», — розповідає М. О. Маланчук.

Один узяв бичків у оренду, то його обдурили. А більше ніхто не хоче...).

Ні до пам'яті про своїх співвітчизників, ні до продовження культури свого народу (В. І. Маланчук говорить нашим рідним суржином. Але одразу ж вловлюєш білоруський акцент. — «Аякже, на старість тягне до свого, рідного», — каже Віра Іванівна. — Де я тільки не жила, по світах побувала, а до свого тягне. Діти? Діти далеко звідси, вони тільки по-руськи...»).

Але оці ж, сільські люди розбирали по камінцю надгробні плити і розносили кожен до себе у двір... Як це зрозуміти, як це пояснити? Чи є у світі подібний феномен? А що? Війна закінчилась. Злидні виглядали з кожного кутка. Треба було відбудовуватися. Не було

чим. А тут поряд, під боком, такий камінь. Бай-дуже, що на ньому щось написано, що хтось ко-лись плакав над ним, чи клав на нього квіти. На-пис зітреться, а фунда-мент буде добрий. «По-будуємо соціалізм за всяку ціну!». Кажуть, не тільки на власні хати йшли ті плити. Є вони і в основі одного з кількох колгоспних корівників, але спливали роки, і роз-гледіти їх уже немож-ливо...

Останній камінь з єврейського цвинтаря хтось переніс (чи то совість, на-решті, заговорила?) на теперішнє сільське кладо-вище. А там, де була каплиця, різні пам'ятни-ки... Тепер там рівне міс-це. Нема нічого. Кілька років тому єврейське кла-довище повністю пере-орали, засипали землею, яка вивозилась під час будівництва КГЗКОРУ, по-садили багаторічні трави.

Євреїв розстрілювали недалеко від села. Той же Михайло Ілліч Гайда-дим, який ще хлопчиком пам'ятає багату і квітучу Ізраїлівку, сьогоднішній голова колгоспу імені Леніна, розповідає:

— У полі німці розстрі-ляли 400—500 чоловік. Там земля постійно просідає, ми засипаєм, а воно про-сідає...

На пропозицію асоціа-ції єврейської культури поставити там пам'ятник, Михайло Ілліч відгукнувся позитивно:

— Приїжджайте, допо-можемо, аякже, це треба.

То чому ж досі там пус-тище, чому досі немає пам'ятника, адже в селі люди знають про ту страш-ну трагедію. Всі знали і хтось же засипав те міс-це землею. Які почуття володіли тією людиною, що вона думала про своїх предків, про своїх дітей? І як взагалі почуватися людині в такому суспіль-стві, де сотням і сотням невинно загиблих немає доброї пам'яті?

Ще одну жалючу сторінку має Березоватка в своїй історії. Коли роз-стріляли євреїв, німці по-чали збирати по дворах дітей від змішаних шлю-бів. Назбиралося їх 13-ро. Сьогодні в селі живе ли-ше одна жінка, дітей якої

по-зв'язано вбили тіль-ки за те, що батько їх-ній був єврей. Це Ніна Федорівна Кігіля. Живе вона в невеличкій при-садкуватій хатині одна. Тоді забрали четверо її дітей. Найменший донечці було 7 місяців. Згадують односельці, як ішла Ніна, молода і гарна жінка, дружина веселуна і відо-мого навколишнім селам музиканта Кігіля, за тією підводою, як рвала на со-бі коси, заламувала руки.

На місці, де німці вби-ли дітей, ми застали смі-тник. Кажуть, була там де-рев'яна огорожа, та хтось спалив. Ніна Федорівна вже не в силах давати ра-ду тій могилі, а більше нікому воно не треба. Та й стара жінка весь вік прожила в страху. Зовсім недавно виїхав із села син колишнього поліція.

— То оце тільки зараз я можу заснути спокої-но, — каже Ніна Федо-рівна.

Чому ж так довго цією беззахисною жінкою во-лодіє страх? Адже війна давно закінчилась і су-спільство наше проголо-шувало розквіт нації. Але на ділі робилося все, щоб нації ті нівелювати, пе-ретворити народи на без-ликих і залюканих грома-дян «одної шостої части-ни світу». Отож, квітуча Ізраїлівка перетворилася у змираючу Березоватку.

Михайло Олексійович Маланчук, наш експурсо-вод, скрутно хитав голо-вою: «Ех, у що тільки все перетворилося! Нікому ні-чого не потрібно... Ні, не відродити вже села...». За гіркою іронією долі його ж далекий родич, секре-тар ЦК КПУ по ідеології

Маланчук («Та був якийсь дядько троюрідний в ЦК. Я його й не бачив ніко-ли...») робив усе для «змиття нації». Ім'я це українська інтелігенція і досі згадує з жахом. При-чому тут, запитаете, «є-вреї? А хіба ж люди, які мають людську і націо-нальну гідність, допусти-ли б, щоб на прахові ді-тей незалежно якої на-ціональності висипати смі-тя?»

Є така легенда, дуже схожа на бузальщину. Бу-ло собі кладовище. По-будували через нього до-рогу. Гарна дорога ви-

ДОРОГА СЕРЕД МОГИЛ

йшла. Рівенька, доброт-на. Та чомусь дуже часто траплялися там аварії. Тільки під'їде машина до того місця, де були моги-ли, — так і чекай нещас-тя.

За словами того ж М. О. Маланчука, Устинівський райком партії побудова-ний на місці колишнього кладовища. Кіровоград-ський обком партії стоїть там, де був колись со-бор... До цього ж ряду, по-моєму, належать і пли-ти із старовинних поль-ських та єврейських кла-довищ, які сьогодні зна-

ходять в основі пам'ятни-кам В. І. Леніну. Все це мало знаменувати шлях до комуністичного ін-тернаціоналізму? Плити нашого безпам'ятства, на-шої безчесті, незалежно будували з них хату чи дорогу, пам'ятник чи ко-рівник. Із них стелитися нам дорога з минулого в сьогодні і в завтра.

Чи могло бути сього-дення щасливим? І чи мо-жемо сподіватися на щас-ливе завтра?

С. ОРЕЛ.
Устинівський район.

СНУМ: ВЧОРА. СЬОГОДНІ. ЗАВТРА?

У молодіжному русі республіки Спілка незалежної української молоді (СНУМ) заявила про себе спочатку як культурологічна організація, ніж інститут, який займається політикою. Однак політизація суспільства привела СНУМ від пропаганди народної культури до «освітньої роботи особливого роду», де національний фактор є самоподаляючим, самовизначальним і домінуючим. Нація подається як деяка «вічно існуюча» містична самоціль, що існує поза простором і часом, де етнічний початок є визначальним, де загальнолюдські, загальногромадянські елементи зводяться до нуля, а якщо про них і говорять, то лише з метою підкреслити їхні національні джерела.

Оскільки раціональність, мова фактів, а інколи і здо-ровий глузд не в пошані, перевага віддається емоцій-ному рівню свідомості. Через це тут люблять мітинги, демонстрації, молебні.

Мова йде про націоналізм. СНУМ узяв націоналізм в якості своєї ідеології. Це підтверджує О. Витович у своєму виступі на Першому Всеукраїнському з'їзді СНУМу:

«Лише одна ідеологія, незважаючи ні на що, доводить свою життєву силу, ідеологія, яка зможе довести Украї-ну до державності, а націю — до могутності — це ідеологія українського націоналізму. Вважало, що саме її ми повинні взяти на озброєння».

Націоналізм по своїй суті — доведений до абсурду національний ідеал, не залишає нічого для людини як елементу соціального, громадянського. СНУМ заявив, що його ідеологією є «новий націона-лізм», що він — антипод ВЛКСМ. Вражені духом глас-ності, ми вже звикли до найрізноманітніших точок зору молодих. І в цьому немає нічого поганого. Але право вибрати що не є гарантією, що вибір вірний. А тим часом СНУМ стає на ноги. Відсутність масовості своїх рядів намагаються замінити лайливим шумом. То спалювання комсомольських квіток, то наруга над дер-жавними прапорами України. Апогей відбувся 22 квіт-ня ч. р. у Києві, де СНУМівці намагалися здійснити на-ругу над пам'яттю В. І. Леніна, спалюючи його твори, намагалися покласти «своєрідний вінок» з колючого

дроту в знак «подяки від України». А чого варті виступи М. Ревта (з виступу на мітингу): «...І коли потече кров ріками у Чорне море, лише тоді ми будемо здатні будо-вати нашу державу Українську...».

О. Витовича:

(з виступу на мітингу): «Прийде час, і Україна ще зродить нових Міхновських і Донцових, прийде ще час, і в бій за незалежність України, якщо буде потрібно, поведуть українську націю нові Петлюри і Шухевичі».

У таборі духовних наставників СНУМівців — Україн-ська Гельсінська Спілка. Після реорганізації УГС в Українську Республіканську Партію на Першому Велико-му Зборі СНУМу до них з закликом — будувати свою роботу шляхом використання більш помірних засобів — звернувся лідер УРП Левоко Лук'яненко.

Це в якійсь мірі підштовхнуло давно існуючу в СНУМі полеміку між «радикалами» — прибічниками жорсткого курсу, яких очолювали Д. Корчинський та О. Витович, які вважали себе «ядром істинних націоналістів» і «помір-кованими», які симпатизують «демократичному націо-налізму», очолюваними депутатом Верховної Ради УРСР Ігорем Деркачем. Все це призвело до розколу, організаційно оформлених фракцій.

Перші, які представляють тепер СНУМ (націоналі-стичний), вважають, що існування їхньої фракції більш необхідне, ніж існування «політидеологічного СНУМу ліберально-демагогічного характеру». Вони вважають, що члени СНУМу повинні пройти ретельний відбір, ма-ти чітку підпорядкованість та дисципліну. Мова йде про організацію, яка носить кадровий характер, організа-ція, яка скоріш «орден, ніж спілка».

Із виступу О. Витовича на Першому Всеукраїнському з'їзді СНУМу:

«Загальноукраїнську структуру СНУМу бачу федера-тивною, але із загальною ідеологічною платформою, побудованою на жорсткій дисципліні і принципі добору кадрів».

І далі:

«...створити по Крайових організаціях паралельну міц-ну спортивно-військову структуру, що в майбутньому могла б стати невеликою основою для національної української армії».

Поряд із цивілізованими засобами політичної бороть-би залишаються і нецивілізовані. Ніхто не відміняв функції «пробної кулі». І тут більш надійних людей, як Д. Корчинський та О. Витович немає. Під час проведен-ня акції по реєстрації громадян Української народної республіки організатори закликають підтримувати Дек-ларацию про суверенітет республіки, прийняту в 1990 році, а видають посвідчення, які стверджують, що ви є громадянином УНР, посилаючись на закон про грома-дянство, прийнятий у березні 1918 року Центральною Радою. Підписав — і ти вже не громадянин УРСР. Ніби і не було такої. Йде вивчення громадської думки, вне-сення елементу нервозності в суспільне життя.

Другі представляють ВСНУМ — Всеукраїнську Спіл-ку Незалежної Української Молоді, — виступають за масовий характер своєї організації, вітають політидеоло-гічність у своїх лавах, оскільки остання дає можливість на загальних ідеологічних основах консолідувати широ-кі маси української молоді.

Що стосується демократизму І. Деркача, то якийсь рознервувавшись він сказав, що «Н» в СНУМі — це влас-не не «незалежна», а «націоналістична». Але оскільки молодих людей лякає це визначення через асоціацію з бандерівщиною і петлюрівщиною, то треба почека-ти, поки молодь не засвоїть націоналістичну інтерпрета-цію цих подій.

Така ціна «демократичного націоналізму», і в цьому плані Д. Корчинський правий, коли говорить, що не мо-же бути всякого «там демократичного і ...ого націона-лізму». Історія знає тільки один, «інтерпретований» С. Петлюрою в Кам'янець-Подільському, А. Гітлером в Німеччині, С. Бандерою в Західній Україні, що залиши-ли кривавий слід в душах українського народу.

За матеріалами інформаційного бюлетеня «Ракурс» підготувала В. ГРАБОВА

РЕЗОНАНС

«Є. В. Мармазов: «Я захищатиму Леніна». Під таким заголовком у «Молодому комуністі» 22 вересня 1990 року було вміщено бесіду нашого кореспондента з народним депутатом України першим секретарем обкому КПУ. Редакція отримала листа від свого постійного читача Л. І. Підвисоцького, якого публікуємо разом із відповіддю автора бесіди Валентини Левочки.

Шановна редакціє! Широко відомо, що на сторінках «МК» об'єктивно розповідається про неподобства в нашому житті, в яких умовах живуть люди, як над ними знущаються «власні імущі», запрошують, щоб читачі «МК» взяли участь в полеміці з Вами, відверто висловлювалися на ту чи іншу тему.

Я, наприклад, із задоволенням прочитав у «МК» статтю «Від 8 до 18 з перервою на обід» («МК» — 15.9.90 р.) про «ходячо-стоячий» стаціонар без харчоблоку в селищі Новому. Але, на жаль, Ваша робота, абице, нікого не хвилює, бо ніяких результатів. Це ж як наслідок

ка стверджувати, що в тому ж «ходячо-стоячому» стаціонарі голодна людина викинуто за межі стаціонару на 10 днів раніше, ніж у звичайній лікарні. Це обов'язково треба записати в книгу фантастичних рекордів Гіннеса!

У той же час викликає подив публікація в «МК» інтерв'ю з Мармазовим — особою, яка хитренько пролізла в народні депутати республіки, не розуміє жодного українського слова, як той Мальбрук, збирається йти в похід на Захід, щоб відновити владу комуністів-катів в колишніх країнах «народної демократії».

Мармазов відмовився

голосувати за державний суверенітет України (колонія ж краще для окупантів) і що йому до того, що, — в який уже раз! — великодержавні московські генерали-держиморди прислали кіровоградським матерям і нам всім з вами п'ять цинкових домовин — з останками наших беззахисних 18-літніх дітей, які загинули через злочинну вину таких, як Мармазов (його ж діти живі і здорові!).

Гаряча праведна кров загиблих юних синів України випече очі вандалам!

Ім мало Чорнобиля, що перетворив Україну в страшну долину смерті, і вони заходилися пити цілощодовню людську кров.

Вони захлинуться в своїй — комуністичній!

Л. Підвисоцький, ветеран війни.
Є. Нове.

☆☆☆☆☆

Шановний товаришу Підвисоцький!

Приводом написати став ваш відгук на наші публікації. Спочатку я хотіла звернутися до вас із особистим листом, але потім вирішила, нехай це буде відкритий лист, адже говорите ви у своєму зверненні до редакції про речі принципові. Щоб не було зайвих розмов про «урізання гласності», публікуємо вашого листа майже повністю лише з деякими стилістичними купюрами.

Шкода, звичайно, що наші публікації, які привертають увагу читачів, іноді залишаються безрезультатними. Ми працюємо, якраз сподіваючись на результати, та треба бути людиною з розвиненою фантазією, щоб не розуміти вашої правди. Свою позицію щодо «ходячо-стоячого» стаціонару у селищі Новому я висловила у статті «Від 8 до 18 з перервою на обід». Вона майже збігається з вашою, повторюватися не буду.

Але у своєму листі ви з дуже негарною інтонацією пишете про інтерв'ю нашої газети першого секретаря обкому партії Є. В. Мармазова, і навіть не про саме інтерв'ю, а про особу Євгена Васильовича. Оскільки бесіду з ним вела теж я, вважаю своїм обов'язком висловити власну думку з приводу ваших звинувачень. Вони безпідставні, та справа навіть не в цьому. Мене вразила та злість, якою пронизаний ваш лист. Пригадую нашу з вами зустріч, цілком інтелігентну розмову, порозуміння між нами. Звідки ж така непримиримість? Зрозуміло, ви маєте право висловлювати свою позицію, все це цілком у дусі гласності. Але ніяка гласність, Леоніде Івановичу, не дає вам право ображати

людину. І чому ви вважаєте, що ваша думка про Мармазова, якого ви, здається, не знаєте особисто, переважає думку сотень комуністів, котрі обрали його нещодавно першим секретарем? Чому, врешті-решт, ви вирішили, що Євген Васильович «хитренько проліз в народні депутати республіки»? Для таких тверджень потрібні підстави. Інакше ви ображаєте тисячі виборців, які віддали свої голоси за комуніста Мармазова і які, як мені відомо, іншої думки про нього.

Ви звинувачуєте Мармазова у тому, що він відмовився голосувати за суверенітет України. Знову ж таки, ви твердите в цьому переконанні! Навіть народний депутат України В. Є. Панченко не має такого переконання. Мені доводилось говорити стосовно цього з Володимиром Євгеновичем.

Що ж, Леоніде Івановичу, ви можете не сприймати того, що пов'язане з апаратом (я теж багато чого не сприймаю, хоч між нами кажучи, не викликають у мене великої надії і народні депутати всіх рівнів), але про яких окупантів ви говорите і що означають ваші слова про комуністичну кров? Якої ще вам крові треба, шановний! Чи може її було замало у нашій жорстокій історії!

Настільки мені відомо, ваше минуле пов'язане з Радянською армією. І ваша офіцерська честь не заважає вам жити з такою злістю на серці! Як це, очевидно, важко.

Вибачте за відвертість. Так хочеться злагоди і спокою. Врешті-решт, ми ж цивілізовані люди, Леоніде Івановичу.

Валентина ЛЕВОЧКО.

ГАНЬБА КОМІРНИКАМ ІЗ БАНТУСТАНУ?

У 47-му номері «МК» за 7 листопада ц. р. під рубрикою «Думки з приводу» опубліковано два погляди на ринок — теоретика, кандидата економічних наук А. Д. Ревенка і практика, заступника начальника Головного обласного П. І. Петренка.

Робітник Б. Шевченко з Кіровограда продовжує започатковану тижневиком розмову:

«Шановна редакціє, ознайомився з двома

поглядами на тему економіки. Переконаю думки теоретика поєднанням здорового глузду із небутофорським почуттям господаря. Вважаю, такі люди і здатні оживити наш край, а не забирати ресурси на власну «реанімацію», як практики на кшталт тих, хто збирається «накормити народ». Народ завжди сам себе годував і ще де-

Смішно читати, як П. І. Петренко радіє, що вдалося сховати декілька монеток за шую чи ще куди від «союзних грабіжників». Справжній господар їх просто не допустить би до хати. От і хотілося б, щоб товариші практики позбувалися звичок комірників із бантустану та й ставали хоч трохи господарями.

З повагою — ШЕВЧЕНКО».

П Р О В О Д И П

АБО ЗАМІТКИ С. СНОПКОВА, ПЕРШОГО СЕКРЕТАРЯ ОБКОМУ ЛКСМУ (МДС) В. ГРОМОВОГО «НЕ РОЗСТАНУСЬ З КОМСОМОЛОМ!» РЕДАКЦІЮ ГАЗЕ

Що таке комсомол сьогодні? Яким йому бути завтра? Ці питання задають собі ті, хто готується стати членом нашої Спілки, хто працює в ній, хто «душею» залишився з комсомолом, нарешті, кому просто не байдужі молодіжні проблеми, а отже, наше майбутнє або завтрашній день. І, незважаючи на те, що цей рік як ніколи «урожайний» на прийняті рішення, проведені всесоюзний і республіканський з'їзди, ми бачимо різноманітність думок і позицій, які часто не сумісні, але які об'єднують одне: бажання вийти із тупика. Я зразу відкидаю точку зору, що комсомол віджив себе. Вважаю, що похорони передчасні. Комсомол хворий настільки, наскільки хворе наше суспільство.

Минулі промахи і нові прорахунки, криза, яка охоплює все нові сфери життя нашого суспільства, нерештовані реформи породжують злобу, нетерпимість, недовіру. Ми заждалися результатів змін на краще, нам огидли обіднянки, ми хочемо жити нормально, належно не завтра, не десь, а сьогодні і тут. Але ніщо не виникає з нічого. Питання в тім, як працювати, яким шляхом йти вперед.

Американський філософ Сантьяго наголошував, що народ, який забуває своє минуле, обов'язково повторить його знову. Історичний шлях комсомолу складний і суперечливий, відображає все те, що довелося пережити нашому суспільству. У перші роки він зарекомендував себе активною політичною силою, яка прагнула до побудови соціалістичного суспільства, ідеалами якого станули свобода, рівність і братерство. У 20-і роки Спілка стала частиною партійно-державної структури, почала копіювати партію, стала монополістом у молодіжному русі, привласнивши собі право виражати інтереси всієї молоді, позбавивши її можливості вибору. Одержавлення організації, сприяння штучному росту рядів призвело до того, що комсомол набув багато невласних для громадської організації функцій, втратив самодіяльний характер.

У 70-ті, затвердивши командно-адміністративні методи організації внутрішнього життя, політизуючи практично всі сторони своєї діяльності, Спілка поступово відірвалася від інтересів юнаків і дівчат, дозво-

ливши втягнути себе у здійснення недалекоглядних задумів. Об'єктивно оцінюючи минуле Спілки, не можна забувати про те, що завдяки самопожертві, щирій вірі, мужності комсомольців була створена індустріальний потенціал, одержана перемога над фашизмом, відбудовано зруйноване війною природне господарство, своєю працею вона ввійшла в історію країни. Було б крайністю перекреслювати її, забувати.

Але комсомол вже ніколи не буде таким, яким він був. Час інший, інша молодість, яка опинилася серед найменш соціально захищених груп суспільства. І цілком природно те, що, намагаючись зберегти авторитет, який похитнувся, ми почали піднімати МЖК, створювати госпрозрахункові любительські об'єднання, центри НТМ, молодіжні кооперативи тощо, в які пішли працювати найбільш ділові, ініціативні і активні. Поступово взамовідносини з ними стають такими: ми створюємо умови, захищаємо, «вибиваємо» або випрошуємо їм пільги, вони нам роблять відрахунки, намагаючись працювати для молоді і не лають нас за бездіяльність. Але, як і раніше, так і зараз, жвавіше всього найбільш комсомольців обговорюють найменшій речі: житло, заробіток, ріст цін, дитячі садки, працевлаштування, професійний ріст, соціальні гарантії.

Вихід бачу в такому. По-перше. Передати невласні громадські організації функції по роботі з молоддю відповідним державним органам, беручи участь в їх формуванні, не тільки політичними, організаційними заходами, але й шляхом передачі частини фінансових засобів і матеріальної бази. Кіровоградський обком комсомолу вініс в обласному комітеті у справах молоді. Аналогічні пропозиції розглядаються у Вільшанському, Добровеличківському, Новоархангельському районах, містах Олександрії, Світловодська та інших. У Кіровограді такий комітет уже діє.

Спільно з київськими спеціалістами розпочато розробку програми «Молодь» для області, міст Кіровограда, Світловодська, Новоархангельського району. Ми будемо вдячні і уважно вивчимо всі пропозиції, які всі бажаючі можуть направити в обком комсомолу з цього питання. Гадаю, що, незважаючи на труднощі в економіці, дефіцит бюджету в області, і виходячи з того, що вирішення всіх нагромаджених проблем зв'язано з молоддю, програму необхідно підкріпити фінансовими та ма-

теріальними ресурсами. Також було б доцільно використовувати відрахування податків від діяльності комсомольських, молодіжних підприємств, центрів НТМ на формування бюджету комітету в справах молоді та реалізацію програми.

По-друге. Наша роль як організації політичної, що не обмежує членство за національними або релігійними ознаками, цітко проявляється саме тепер, в умовах демонополізації молодіжного руху, появи інших молодіжних організацій, партій. Частина з них має програмні принципи близькі або такі, що не протирічать програмі ЛКСМУ (МДС), деякі інші створюються на ідеї національної винятковості, націоналізму, використанні нацистських релігійних проблем тощо.

Було б найважливіше, щоб всі члени організації намагалися активно займатися політикою. Більше того, найбільш соціально активна частина членів Спілки первинних організацій «розчищається». Через те, діючи як організація політична, необхідно чітко визначити найбільш активну частину Спілки, створити в кожній організації своєрідну політичне ядро, підкріпити бажання працювати політичними знаннями, об'єднатися, при необхідності, в політичні клуби, навколо яких зберуться молодіжні ініціативи, різноманітні молодіжні об'єднання, в тому числі на принципах колективного членства. На цій основі, турбуючись про інтереси молоді і використовуючи свої організаційні і фінансові можливості, висувають своїх представників в органи радянської та виконавчої влади, формувати історичні світогляд, сприяти фінансовому і культурному розвитку, підприємництву господарській діяльності.

По-третє. Про назву організації. Деякі обласні комсомольські організації республіки змінили назву, деякі вирішили не питання взагалі не обговорювати. Це годиться про відсутність єдності і, як мені здається, можливість розколу в республіканській комсомольській організації. Референдум який проходить у нас в області, не дав кінцевих результатів. Не маючи своєї точки зору, я думаю, що назву природно міняти тоді, коли змінюється суть самої організації. Ця програма, коли вона ввійде в силу, в її мірі поновлюються її керівні органи, приходять нові люди, чия позиція відмінна від ранішньої. Зараз зміна назви буде ринною модою і матиме фальшивий, неприродний вигляд. Не в назві суть, а в справах організації і її представників. Тут я під-

ОБІЦЯНОГО ТРИ РОКИ ЧЕКАЮТЬ

ЖК-2

«Кіровоградський обком Компартії України (№ 455 від 9.06.1989 р.). ...вважаємо, що негативні наслідки на будівництві МЖК-2 війсьво-інтернаціоналістів можна попередити шляхом різкого повороту до проблем МЖК всіх зацікавлених організацій, створення нормальних умов для будівництва.

Секретар Кіровоградського обкому ЛКСМУ С. Снопков (підпис).

«Міністерство житлово-комунального господарства УРСР.

...Для ефективного використання залучених трудових ресурсів з числа війсьво-інтернаціоналістів і прискорення будівництва просимо вас надати допомогу у виділенні для Кіровоградського облрембудтресту технічних засобів і обладнання...

Секретар Кіровоградського обкому ЛКСМУ М. Паладій (підпис).

«Держплан УРСР (5.06.90 р.). ...через слабку базу підтримки Кіровоградського облрембудтресту задача об'єктів МЖК війсьво-інтернаціоналістів затримується. Просимо вас посприяти в забезпеченні МЖК будматеріалами згідно доданої відомості.

Секретар Кіровоградського обкому ЛКСМУ (МДС) С. Снопков (підпис).

«Виконком Кіровоградської обласної Ради народних депутатів (3.09.1990 р.). ...Згідно наданої вам інформації видно, що задача об'єктів МЖК війсьво-інтернаціоналістів у 1990 р. неможлива, в зимовий період будівельний загін залишиться без роботи. Просимо вас надати допомогу у вирішенні запланованих заходів.

Секретар Кіровоградського обкому ЛКСМУ (МДС) В. Тюпа (підпис).

Це уривки з деяких офіційних листів Кіровоградського обкому комсомолу. Обкому, який підтримує створення в місті чотири роки тому МЖК колишніх війсьво-інтернаціоналістів і який разом з ними постій-

но пробивав чи не залізобетонну бюрократичних перешкод.

...Організувалися «афганці» дами. Спочатку, як і водиться в МЖК, конкурсний відбір, тагання з паперами. Нерівні і часу на все пішло — не одну книжку про це можна написати. Нарешті в 1988 році вийшли на будівництво. Де лише не працювали і що не робили: реконструкція музею, будівництво поперетабора, допоміжні роботи. До речі, кожен мав справу з відновленням музею Осмьоріччя. Один з керівників облрембудтресту не міг нахвалитися, як вміло вчорашні робітники, службовці, міжжековці, згідно угод, прийшли на будівництво в 1989 році, залишивши свої попередні місця роботи) творить фігуру кладку.

Було то два роки тому. Ще тоді намічалася, що і трест, і міськвиконком — заважають попередній його склад, — на слова не скупилися, тепер теж не шкодували на офіційні обіцянки. З того часу, а вірніше, з першого дня й почалися поперетабора «афганців».

Хлопці вони терплячі, мовчачи приймали брехню, думаючи, що своїми руками все таки нагонять темпи будівництва. От якби їх матеріально забезпечили.

Матеріалами не забезпечили. Проте вони мали було. Згідно офіційних постанов, то вважали, що право на пільгове отримання житла, то вважали, що спеціальні матеріали (а не кварцери, які для «афганців» спеціально будуються і які вони отримували значно швидше і в нашому місті ніж ці, хто вважався звичайними жителями міста. Тим паче, що хлопці збиралися і реконструкцію центральної частини міста.

Так звана спільна з будівництвом реконструкція затягувалася. До якого року — сам бач, не відає. Кіровоградці до зеленого паркану не вул. Леніна звикли вже, як до чогось невід'ємного і своєму житті. Нерівні люди в будинку навпроти не видать, звикли. От до лозунгів — ні.

Перший лозунг, що котирись з містів чи виконробів тресту гальмує будівництво, явився минулого року.

Шуму було! Уговорили знати. Матеріали швидко позавозили — працюйте. Хлопці працювали. Ритм тримався близько місяця. Пізніше — як і не бачив ніхто нічого.

ПІДПОЛКОВНИК розсердився: «Не думайте, що ви, кореспондент, все знаєте, а міліція нічого не пам'ятає. Ми цю версію перевірили».

Не маю сумніву, що так воно й є, не могла міліція обійти ідентичні моменти у двох злочинах, скоєних ледве не одночасно. Один із них сколихнув усю Україну: загибель маленького Романа Бошняка у Знам'янці, що став жертвою невідомих рекетирів. Інший трапився в Кіровограді і оперативно розкритий міліцією, прокуратурою, органами КДБ. Сердитий підполковник, очевидно, резонно зауважував, — не варто, мовляв, ще раз підігрівати громадську думку нагадуванням про трагічні події у Знам'янці. Але, знайомлячись із матеріалами судової справи за номером 80-164, знаючи чимало різноманітних злочинних історій, я, грішная, не могла не думати про слідчі лавери. Скажу більше. Ще влітку минулого року, готуючи матеріал для рубрики «З міліцейської хроніки», і познайомившись із фактами вимагання грошей у колишнього заступника головного лікаря дитячої лікарні В. В. Проценка, я пов'язала ці два випадки у своїй уяві. Відсутність будь-яких матеріалів з цього приводу у справі № 80-164 мене здивувала. Саме тому я й висловила свої сумніви спочатку судді М. Й. Вільгушанському, а потім підполковнику міліції (прізвища не називаю, він до цих історій зовсім не причетний).

Ось короткий «сюжет» цієї судової справи. Валерій Васильович Проценко нічого не підозрював, коли пізнього літнього вечора до нього підійшло троє... З газети, телевізійних передач він знав, що жертвами рекету стають кооператори, люди з повними гаманцями, а до них колишній загосп лікарня ніякого відношення не мав. Навпаки, на час, коли стався цей випадок, Валерій Васильович ніде не працював. То чому ж саме його обрано черговою жертвою? Відповіді на це питання важко. Відверто кажучи, з матеріалів слідства випливає багато неясностей, хоча, якщо брати в цілому, то справа ця «ясна як день» — елементи рекету очевидні. І все ж та неясність, яка кинулась в очі при знайомстві із справою, грєє на руку засудженню і їхнім адвокатам. До речі, з одним із них, захисником рекетира Володимира Ільченка, О. М. Чибісовим мені довелося поговорити. «Це був не рекет, — переконував мене Олександр Михайлович. — Суд невірною кваліфікував».

Така вона, доля адвокатів, але у суду, слідства, прокуратури зовсім інша думка. «Чому саме до Проценка підійшли того вечора, ви не замислювалися? — доводив адвокат Чибісов. — Чи не здається вам, що вимагали повернути борг. До чого тут рекет?».

Борг? Так, я замислювалась над тим, чому Проценко став жертвою того вечора. Ні, не вечір — сходилла ніч, коли Валерія Васильовича зупинили біля його будинку. Нікого з цих трьох Проценко не знав, але коли один з незнайомих заговорив про борг в 1500 карбованців, Валерій Васильович пригадав, що кілька років тому, ще працюючи в лікарні, мав зіткнення з молодим чоловіком, котрий вантажив на свою машину облицювальну плитку (в лікарні саме йшов ремонт). Пройти повз це Проценко як відповідальна особа не міг. Але ніяких продовжень ця історія не мала. Принаймні так здавалося Валерію Васильовичу. Та, виявляється, він помилювався. Ось воно — продовження. Молодий чоловік (згодом Проценко ще дізнається, що прізвище його — Шемчук) нагадав і про плитку, і про збитки, які нанес-

ло йому звернення загоспа в міліцію. Валерій Васильович слухав і не міг прийти в себе. Ніколи в міліцію з приводу крадіжки облицювальної плитки він не звертався. Побожитися міг! Але у Шемчука всі карти були готові. Громадянин у формі міліцейського сержанта підтвердив, що саме він, Проценко, дзвонив на Леніна, 6, повідомляючи про крадіжку. Громадянином цим, як стало відомо, був Володимир Ільченко, що «при власній собі владі», але про це потерпілий пригадає в процесі слідства. А поки що міліцейська форма Ільченка, кастет третього учасника історії Олександра Ткаченка, котрим він знеців'я погравав перед Валерієм Васильовичем, і звинувачення Шемчука свою справу зробили. Проценко погодився віддати «борг». Однак, його «переляк» був очевидно не настільки великим, щоб не повідомити у відповідні органи. А далі вже справа стосується міліції...

На мою думку, у цій історії все розвивалося за законами такого собі дешевенького детективу. І елементи розробленої рекетирами «операції»: пакет з грошима має бути переданим на східцях кінотеатру «Комсомолец» людині, яка пошлетесь на «Кіма», і всі інші деталі. За винятком дій групи захвату. Я не можу розповісти про ці дії. У бравих хлопців із карного розшуку свої секрети, допустити сюди сторонніх, навіть журналістів (знайомий оперативник жартує: «Журналістів насамперед, — небезпечні люди!»), вони ніколи не погодяться. Можу сказати лише одне: новоспечені рекети були захоплені швидко, оперативно, без зайвих свідків. У процесі слідства і суду вони особливо не опиралися. Вину свою жоден із них, правда, не визнавав повністю, однак слідство не заплузували. Як сказав мені суддя Вільгушанський, на суді злочинці заперечили, що зізналися у всьому під тиском знам'янської справи. Тобто боялися, що доведеться і за неї відповідати. Отже, даремно сердився підполковник міліції?

Між свідченнями потерпілого Проценка і обвинувачуваних Шемчука, Ільченка, Ткаченка особливих розходжень немає. До речі, всі троє рекетирів мають певний досвід перебування «в місцях не дуже віддалених». Шемчук і Ткаченко засуджувалися за крадіжки приватного і державного майна. У Володимира Ільченка історія складніша. Засуджений 1986 року до семи (підкреслюю!) років позбавлення волі за групове згвалтування при ускладнених обставинах, він у минулому році (тобто незадовго до нового злочину) звільнився. Ми ж гуманізуємось! У документі про дострокове звільнення чорним по білому зазначено: не виправився. Я не можу просто іронізувати на цю тему, мовляв, а хто в наших колоніях виправляється. Егор Прокудін? Не до іронії. Криміногенна ситуація все ускладнюється, у в'язницях рецидивісти з гідністю політичних в'язнів епохи Романових влаштовують страйки, а ми все сперечаємося, чи підставляти ліву щокку для ляпасу.

Що ж, в осіб, визнаних злочинцями, і їхніх адвокатів є право оскаржувати вирок. О. М. Чибісов не згоден із засудженням його підзахисного Ільченка до 4-х років позбавлення волі у колонії посиленого режиму (стільки ж отримав і Ткаченко, а Шемчука як головного дійову особу засуджено до 5 років позбавлення волі у колонії загального режиму). Це його справа, адвоката. Мене цікавить інше. Дії засуджених кваліфікуються як рекет. Навіть, якщо Проценко винен Шемчуку 1500 карбованців, що не доведено, тобто доведено інше — відсут-

ність боргу, то дії, за допомогою яких ці гроші намагалися повернути, підпадають саме під статтю 144, ч. 3 КК УРСР — вимагання. Дійсно, ми так захопилися «новим» для нас складом злочину, що рекет нам ввижається. Якось колишній прокурор області В. Г. Мусіяка розповів мені, як пенсіонер підкинув листа сусідці з вимогою певної суми грошей. Інакше, мовляв, начувайся. Чим він там конкретно погрожував, я вже не пам'ятаю. Ця трагікомічна історія могла б не тільки насмішити...

Але повернемося до справи № 80-164. Був рекет у даному випадку чи не було, як переконує адвокат Чибісов? Троє сильних, спортивного статури молодиків, погрожуючи посяганням на майно і життя близьких, вимагали 1500 карбованців. «Чому саме 1500 карбованців, ви не замислювалися?» — допитувався у мене Чибісов. Я не замислювалась. У знам'янській історії теж, між іншим, ця цифра фігурувала. Та хоч би й сто карбованців. Мені відома одна історія, коли грабіжника посадили за... 11 карбованців.

Слухаючи мої переконання, що злочинець — рекетир він чи дрібний шахрай — повинен отримати по заслугі, адвокат Чибісов запевняв: якщо ми не будемо захищати навіть «переконаних» злочинців, ми знову прийдемо до беззаконня, репресій.

Боже праведний! Ну чому ми завжди кидаємося в крайнощі! Мене відштовхує ідея деяких наших гуманістів: нехай краще 10 злочинців гуляє на волі, ніж постраждає один безвинний. Стосовно безвинної людини я згодна. Але 10 злочинців, не покараних за злози, кров, відчай, спричинені ними, не втішать здоровомислячу людину. Аморально ставити питання саме такі «Зрозуміло, чий інтереси відстоює адвокат Чибісов, — говорить суддя Вільгушанський, — але суд вважає свій вирок справедливим. Це рекет. Звичайний рекет».

Рекет. Трійця готувалася до акції. При обшуку знайдено дві міліцейські форми, бланки, посвідчення членів ДНД. Шемчук в процесі слідства запевняв, що міліцейська форма була потрібна зовсім для інших цілей. Але куди подіти те, що Ільченко залякував потерпілого формою міліціонера? Жителю Знам'янки Олександру Ткаченку виправдати мотиви виготовлення і зберігання холодної зброї (кастет) ще важче.

Та зараз мене цікавить насамперед міліцейська форма. Жоден злочинець до правоохоронних органів відношення не має. Форму вони роздобували, як переконають матеріали слідства, з дивовижною легкістю. Це ж треба, міліцейські штани виміювалися ледве не у випадкових знайомих, образно кажучи, за «голу бабу на карточці» — у слідчих протоколах це значиться культурно: «плакат с женщиной». Що за люди працюють у нас в міліції! Тільки не сприйміть це як черговий закид на її адресу. Карний розшук, слідство, відповідний підрозділ УКДБ спрацювали чітко і професійно. Злочинці отримали, що заслужили. Досвід боротьби з рекетирами у нас ще невеликий. Шкода, але доводиться визнати: він потрібен. Справа за № 80-164 закінчена, щодо рекету такої впевненості немає.

Валентина ЛЕВОЧКО,
спецкор «Молодого комунара».

ПІСЛЯМОВА РЕДАКЦІЇ. Колегія з кримінальних справ обласного суду розглянула касаційну скаргу засуджених і їхніх адвокатів. Вирок Кіровського народного суду від 17 жовтня 1990 року залишено без змін.

ПОШТОВА СКРИНЬКА

316009 м. Кіровоград, вул. Рум'янцева, 13 — за такою адресою чекає листа Катя Дернова. Їй 12 років, вчиться у сьомому класі, збирає календарики, любить слухати сучасну музику. Дуже хоче мати багато друзів.

Хочуть знайти у своїй поштовій скринці листа від ровесників 13-річні:

Яна Галка, що проживає у селі Федірки Світловодського району. (Поштовий індекс 317016).

Ольга Ружанська — 317528 м. Помічна, вул. Кірова, 213, кв. 7.

Іра Музиченко — 317092. Знам'янський район, с. Зелений Гай.

Тані Сідільченко 14 років. Її адреса: 317096. Світловодський р-н, с. Федірки, вул. Леніна, 15, 14-річна Наталя Гавриленко живе у місті Кіровограді по вулиці 40 років України, 8. (Поштовий індекс 316030).

Олена Шибко, Алла Лихожон, Світлана Новікова з села Константинівки Новомиргородського району, Наталя Федорова з Новомиргорода свого віку не вказали і тому їх товаришам по листуванню зорієнтуватися важче.

Не вказала свого віку і Лариса Копенченко, що проживає у м. Знам'янці по вул. Черняховського, 66. Ми вдячні Ларисі за пропозицію допомагати нашій рубриці. Але справа не в тому, що ми не можемо звернути увагу на всі листи, які знаходимо у своїй «Поштовій скринці», просто брак газетної площі не дає змоги відразу вмістити їх у рубриці. Ще раз спасибі тобі, Ларисо. Пиши нам про свої справи.

І нарешті лист від 11-річної Олени Гончарової. Її адреса: 317052, м. Знам'янка, вул. Фрунзе, 91, кв. 65.

Про що сурмлять георгіївські труби

(Закінчення. Початок у № 48 за 17 листопада).

ВРАНЦІ гусари атакували ворога. Бернадот, вирішивши, що росіяни продовжують наступальний рух, став відходити до Торну, прикривати який йому було доручено минулим планом, тепер уже зміненим. Не одержавши ні паршої, ні другої депеші, Бернадот про зміну задуму не відав. Завдяки знанню французьких планів і розташувань російська армія вдалим маневром зосередилася під Янковом і підготувалася до зустрічі противника. Ранок 23 січня 1807 р. здивував імператора Франції тим, що до місця передбачуваної битви так і не прибув корпус маршала Бернадота. Наполеон не відав, що той прискореним маршем рухався до Торну, Бернадот запізнився не тільки до Алештайну, але й до Прейсіш-Ейлау. І все це завдяки умілій дезінформації, здійсненій Багратіоном. Безпосередніми виконавцями її були елісаветградські гусари.

Опис цих же подій ми знаходимо і в «Матеріалах для сучасної воєнної історії (1806—1807)» Л. Давидова, який на той час був ад'ютантом князя Багратіона і служив у Лейб-гусарському полку. Правда, він допускає помилку, коли пише: «Вдруг аванпостные казаки авангарда берут в плен французского офицера, посланного курьером от маршала Бертю к Бернадоту с Наполеоновым приказанием напирать на армию нашу и не выпускать ее из виду и, между тем, с извещением его о движении всех французских сил на Вилленбург, Пассенгейм и Алленштейн». (Ми вже знаємо: це зробили гусари Елісаветградського полку, хоча не виключається, що діяли вони разом з козаками — Р. Л.). «Багратіон миттєво проник опасностью. Он в ту же минуту отослал и пленного курьера, и перехваченную бумагу к Бенингсену и, не дожидая дальнейшего повеления от него, сам собою обратился авангард вступить и пустился на соединение с армией усиленными переходами. Однако, предвидя неминуемость генерального сражения, он, в намерении обессилить неприятельскую армию, целым корпусом войск, не забыв и о Бернадоте; он приказал Юрковскому атаковать его аванпосты, сбить их и преследовать целый день, дабы через то уверить его, что намерение наше теснить его

всеми силами не изменилось и продолжится. Приказание Юрковскому заключалось постскриптом, в котором предписано ему было обратное движение при наступлении ночи...

Предприятие это увенчалось желаемым успехом».

Гусарські полки билися на всіх театрах воєнних дій 1812 року. І на головному (серед лейб-гвардії Гусарського, Ахирського, Ізюмського, Сумського та Маріупольського) завжди був Елісаветградський. На початку Вітчизняної війни 8 дюжих ескадронів полку знаходилися в 1-й Західній армії у 2-му піхотному корпусі генерал-лейтенанта К. Ф. Багговута, 2 запасних ескадрони перебували в корпусі генерал-лейтенанта П. Х. Вітгенштейна в зведено-гусарському полку і ввійшли до гарнізону фортеці Динабург (Даугавпілс). Командував на той час елісаветградськими гусарами генерал-майор О. М. Всеволожський.

Відаючи належне мужності всіх захисників Вітчизни від наполеонівської навали, треба зазначити, що самовідданість і героїзм, бойове братство і виручка гусарів були певним взірцем у російській армії. Так, наприклад, в бою під Вітебськом унтер-офіцер Елісаветградського гусарського полку Міхняков рятував життя майору Алексіну, а вахмістр Рибалко, унтер-офіцер Безчастний і гусар Кричано вистояли гармату. Під містом Красним ротмістр Дік відбив ворожу гармату. Особливо тяжкими для полку були бої 7 серпня. В цей день 1-а Західна армія, відступаючи від Смоленська, билася з неприятелем біля Геденова, біля села Валутина, при Лубині. Втрапивши 5000 чоловік, вона пробилася крізь корпуси Нея, Мюрата, Даву, Жюно і вийшла на Московський шлях наздогін 2-й армії П. І. Багратіона.

7 серпня, як відомо, відбулася переломна битва, відома в історії як Бородинський бій. Щоб стримати удар 35-тисячного угруповання французів, Багратіон стягнув до Семіонівських флешей усі сили 2-ої армії. На допомогу йому Кутузов направив корпус Багговута і частину своїх резервів. Сім разів неприятельські частини атакували флеші, та щоразу їхні атаки розбивалися об стійкість і мужність російських воїнів. У критичний момент бою Кутузов послав в обхідний рейд козаків М. І. Платова та 1-й кавалерій-

ський корпус Ф. П. Уварова, в склад якого входили також елісаветградські гусари. Командував ними тоді полковник Г. О. Шестаков.

О 12-й годині Уваров з 28 ескадронами і 12 гарматами направився до річки Війна, де був зустрінутий (біля с. Беззубово) 84-м французьким лінійним полком та кавалерійською бригадою Орнано. Бригада ковалася за

ту, вимушений був зупинити атаку на центр, зняти і перекинути вліво понад 20 тисяч солдатів могодої гвардії для відбиття російської кінноти.

Цікава доля гусара Елісаветградського полку Федора Потапова (Самуся). Вирвавшись з полону, Самусь організував 3-тисячний партизанський загін. Його ударну силу складала кінна група в 200 чоловік, озброєних і

річкою, а полк стояв в каре перед греблею. Не підготувавши удару артилерії, Уваров з ходу поспував на нього гусарів. Трикратні відважні атаки були відбиті вогнем французької піхоти, поки, нарешті, не обстріляли каре артилерією. Французи ввійшли за річку, залишивши в руках гусарів гармату. При цьому сам відважний король навався на небезпеку — під ним було вбито коня.

Цей маневр мав великі наслідки. Настійливі атаки гусарів разом з лейб-козаками скували увагу ворога, а їхній відхід вліво під прикриття сил 1-го кавкорпусу послужив відволікаючим маневром. В цей час через Війну переправилися козаки Платова і ударили в лівий фланг неприятеля. Наполеон, стурбований подіями на цій ділянці фрон-

та, вимушений був зупинити атаку на центр, зняти і перекинути вліво понад 20 тисяч солдатів могодої гвардії для відбиття російської кінноти.

Самусь виявив неабиякі здібності в організації та керівництві діями партизанів. Він увів систему оповіщення населення про наближення ворога за допомогою дзвону та інших умовних знаків. Часто в таких випадках села безлюдніли, за іншим умовним знаком селяни поверталися з лісів. Маяки та калатання дзвонів різної величини повідомляли, коли і в якій кількості, верхи чи пішки йти в бій. Загін Самуся завдав значних втрат французьким військам. В Смоленській губернії ним було знищено близько 3 тисяч ворожих солдатів.

Закордонні походи 1813—14 років Елісаветградський полк зробив у скла-

ді корпусу барона Вінценгероде.

У війні з Туреччиною 1828—29 років полк особливо успішно діяв в битві при Кулевчі та при штурмі Адріанополя. Під Кулевчею, наприклад, юнкер Панін, втративши коня, взяв рушницю і з піхотним полком пішов в атаку.

Не робить честі Елісаветградському полку його участь у придушенні польських повстань 1831 та 1863 років і угорського повстання 1849 року. Але із пісні слів не викинеш. До речі, була в елісаветградських гусарів і своя полкова пісня. Написана вона невідомим автором, здається, після 1911 року, адже саме тоді височайшим наказом № 588 стрілецьким чинам полку був присвоєний білий ментик.

* * *

Нам грубят, гусары, а делят! Быстро на конь, сабли вон, Станем дружно, станем смело

За царя, за свой закон. Мы гусары не из фольги, Всяк из нас литой булат; Берегите имя Ольги, Белый ментик и Штандарт. В поле чистом, в поле белом

Имя Ольги нам закон, Мы влетим, гусары, смело И исчезнет враг, как сон. Если ментик наш кровавым Зарумянится пятном, То с дзюною, братцы, славой Щеголять мы будем в нем, И дружок не будет пятен На почетной белизне, Ментик наш и чист

и знатен, Как и в мире, так в войне.

Треба зазначити, що форма для гусарів мала неабияке значення. Вона зобов'язувала не тільки до дотримання військового статуту та етикету, а й до певної моралі. Досить вишукана уніформа гусарських полків все ж відрізнялася в кожному з них кольором та деякими деталями. Елісаветградський полк до 1911 р. мав сірі доломани (короткі суконні куртки із стоячим коміром) та сірі ментики (куртка, що надівалася поверх доломана). Ментик обшивався білим баранячим хутром. Ташки (платки сумки з гапуном та вензелем, які кріпилися до портупей), чакчири (вузькі рейтузи), чепраки, обшлага та коміри на доломані були темно-зелені. Набірний метал із жовтої міді. В холодний час гусари носили плащ із таким же коміром, як і на доломані.

Елісаветградський полк мав і свої знаки відзнаки: 1) штандарт простий, з Олександрівською ювілейною стрічкою і з на-

писом «1764—1864»; 2) 25 Георгіївських срібних труб з написом «За відзнаку при поразці та вигнанні неприятеля з меж Росії в 1812 р. і за приборкання Угорщини в 1849 р.»;

3) знаки на головні убори з написом «За відзнаку» — за подвиги у війні з французами 1812—1814 рр.

Полковим святом вважався день святої Трійці. Як відомо, в 1912 році, напередодні 100-річчя ювілею Вітчизняної війни на Бородинському полі було відкрито 34 пам'ятники. Було серед них і 2 монументи, які увічнили славу наших земляків — елісаветградських гусарів.

Поки що останні про хронологію свідчення про Елісаветградський гусарський полк датуються 1914 роком. Вони знайдені автором у нашому облідержархіві і стосуються святкування 150-річчя існування полку. В одному з них — телеграмі з ім'я міського голови Г. Й. Волохіна — полковник О. Ярминський пише: «Таким чином місто Елісаветград та його повіт є колись полку і Вас, представника міста, просимо вшанувати своєю присутністю святкування цього знаменного дня полку дня». У відповідь на це запрошення міська Дума на зборах 16 травня 1914 р. одностайно постановила замовити в Москві в Т-ві Хлебнікових ікону св. Елісавети для піднесення полку, а також доручити підготовку тексту привітання комісії з гласних І. Я. Пашутіна, Д. С. Горшкова та О. К. Тарковського. Власне, текстом в основному займався останній з них, про що свідчить чернетка, зроблена його рукою.

Останню ж телеграму, надіслану з Маріампільських казарм 29 травня і підписану полковником Ярминським, наведемо повністю: «Елісаветградські гусари, святкуючи знаменний день півтора-вікового існування, що виповнилося, щасливі привітати в своїй сім'ї представника міста Елісаветграда. Приносять щире подяку місту за сердечну адресу і благословіння полку іконою святої Елісавети, ім'я котрої їх криваво і близько зв'язує».

І нарешті, хотілося б звернутися до вас, шановні читачі. Якщо у когось десь ще збереглися свідчення (документи, малюнки, фото) про елісаветградських гусарів, надішліть їх, будь ласка, до редакції. Будемо дуже вдячні. Все, що варто уваги, піде в експозицію обласного краєзнавчого музею.

Р. ЛЮБАРСЬКИЙ.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» • 1 ГРУДНЯ 1990 РОКУ • ДЕВ'ЯТА СТОРІНКА

ЧЕРГОВИЙ ТУР КОНКУРСУ

ШАХОВИЙ КЛУБ
«КАІСА»

Спочатку ми пропонуємо перевірити рішення минулого туру.

ЗАВДАННЯ 1

1. Kd11 2. c4+ d3 3. Kc3X.
1. ...Фe4! 2. Ke3+! d3 3. c4X.
1. ...Кре4 2. Cc4! d3 3. cdX.

ЗАВДАННЯ 2

1. e3Фe3 2. Фb1 3. Фb7X.
1. ...Kb4 2. Cc6X.
1. ...Te3 2. Фh5 3. Фf7X.
1. ...g6 2. Kf6X.
1. ...Kе3 2. Фa4 3. Фc6X.
1. ...fе2 2. Фc2 3. Cc6X.

ЗАВДАННЯ 3

1. Cc8 Tg f4 2. Фh5! та 3. Фf7X.
1. ...Kf4! 2. Фd1 та 3. Фb3X.
1. ...Cf4 2. Фg4 f5 3. Фg8X.
1. ...Фf4 2. Фe2 та 3. Kb4X.

ЗАВДАННЯ 4

1. Фc1 Tb2 2. Фh6+ Фe6 3. dс KX.
1. ...Cg6 3. de KX.
1. ...Cf6 (Kf6) 3. d8ФX.
1. ...Кре7 3. deФX.

А зараз пропонуємо вам завдання одинадцятого туру.

ЗАВДАННЯ 1

- Білі: Кра8, Фf4, Tb1, Ca3, Ca4, Kd5 (6).

- Чорні: Кра5, Cd3, Cf8, Ke4, п.п. a6, b4, c3, d7, d6 (9).

Мат в 3 ходи. (3 очка).

ЗАВДАННЯ 2

- Білі: Kpg1, Фc6, Kd1, п.п. b3, c2, d2, g5 (7).
- Чорні: Kpd4, Ca3, Ka6, п.п. b6, f5, h6 (6).

Мат в 3 ходи. (3 очка).

ЗАВДАННЯ 3

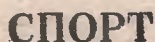
- Білі: Кра1, Фh4, Tc1, Td1, п.п. e5, h7 (6).
- Чорні: Kph8, Tb8, Cf8, Kc8, п.п. a7, b7, e7 (7).

Мат в 3 ходи. (3 очка).

ЗАВДАННЯ 4

- Білі: Кра5, Фd3, Tf8, Kb4, п.п. b3, d2, f2 (7).
- Чорні: Кре5, Ca8, Kg1, п.п. c6, e6, g4, h4 (7).

Мат в 3 ходи. (3 очка).

ТУРИЗМ

(Далі буде).

(Далі буде).

3 3 по 9 грудня

понеділок

3 ГРУДНЯ

▲ УТ
16.00 — Новини. 16.15 — Для дітей. «Івасин, Телесик». Лялькова вистава. 17.00 — Шляхом оновлення. 17.30 — Солодкі звуки Моцарта. 18.00 — На митський хвилі. 18.40 — «День за днем». (Кіровоград). 18.50 — Реклама. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Усім миром. 20.05 — Пісні Раймонда Паулса. 20.35 — Візит до лінаря. 20.45 — На добраніч, діти! 21.05 — Художня гімнастика. 21.35 — Все про кіно. 22.45 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (І програма)
15.55 — «Крайні землі». Документальний телефільм. 16.45 — Дитяча година (з уроком німецької мови). 17.45 — Документальний телефільм «Природа ще наша». 18.10 — Мультифільм. 18.30 — Час. 19.00 — Ми і економіка. 19.45 — Телефільм «Варіант «Омега». 2 серія. 21.00 — Час. 21.40 — Колаж. 21.45 — Телефільм «Білобожіння». 23.05 — Авторське телебачення. «Маленькі трагедії Юрія Любимова». «Неспокоєння». 0.20 — ТСН. 0.35 — На чемпіонаті світу з шахів. 0.55 — Телефільм «Батьки і діти». 1 серія. 2.10 — «Гран-па білої ночі». Фільм-концерт.

▲ ЦТ (ІІ програма)
1.40 — Біологія. 7 кл. 11.10 — «Бурда моден» пропонує. 12.00 —

Спадкоємці Сухомлинського

27 листопада Кіровоградський педінститут зустрічав гостей із Москви, Білорусії, Татарії, Чувашії та міст нашої республіки (Києва, Харкова, Сум, Вінниці, Слов'янська) на Всесоюзну установчу конференцію Асоціації В. О. Сухомлинського. Прихильники педагогічної спадщини нашого земляка познайомились із Статутом Асоціації, обрали правління (президент — О. В. Киричук (Київ), віцепрезидент — С. Г. Мельничук (Кіровоград), керуючий директором — А. С. Бик (Кіровоград). Гости за «круглим столом» обговорили проблеми, пов'язані із дослідженням, вивченням, впровадженням та пропагандою спадщини В. О. Сухомлинського, спланували діяльність Асоціації: випустити десяти томний творів нашого земляка; друкувати щорічник наукових досліджень; творчо впроваджувати ідеї добра, милосердя, гуманізму в наше життя; підно-

сити культ Вітчизни, Людини, Книги, Праці, Рідного Слова, Краси; залучати молоді (особливо майбутніх учителів) до глибокого вивчення спадщини Педагога; заснувати медаль В. О. Сухомлинського.

Гости з цікавістю слухали доповідь відомого педагога Ольги Василівни Сухомлинської, яка розповіла про поїздку до Східної Німеччини, про школу імені Сухомлинського в Оберхаузені, яка вже десять років діє, про Міжнародне товариство імені Сухомлинського. Вони застерігли: «Не треба хвалити слів на адресу Сухомлинського. Ного ідеї і його самого треба приземлити, наблизити до нашого складного сьогодення». Виступив і гість із Гомеля М. А. Дмитрієв, товариш В. О. Сухомлинського, котрий, зокрема, сказав: «Його спадщина — це скарб, чисте джерело, якого вистачить на довгі роки».

вівторок

4 ГРУДНЯ

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — «Доброго вам здоров'я». 9.50 — Художній фільм «Не ходіть дівчата, заміж». 10.55 — Телефільм «Роздуми на деревній площі». 11.35 — Концерт. 16.00 — Новини. 16.10 — Говоримо українською. 16.30 — Для дітей. «Веселіна». 17.00 — Концерт оркестру народних інструментів. 17.30 — Екологія Азовського моря. 18.00 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Депутатський наліт. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На другій сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (І програма)
6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Телефільм «Варіант «Омега». 2 серія. 9.40 — Мультифільм. 10.15 — «Без вини винуваті». Документальний телефільм. 10.35 — Дитяча година (з уроком німецької мови). 11.35 — Телефільм «Зазирни під маску». 1 серія. 12.20 — Колаж. 12.30 — Час. 13.00 — На чемпіонаті світу з шахів. 15.30 — ТСН. 15.45 — Концерт фольклорних колективів. 16.05 — А. Фет. Читає Л. Щербина. 16.25 — Здрастуй, музико! 17.10 — Об'єкти. 17.45 — Компанія «Юлейсрадіо». (Фінляндія) на екрані ЦТ. Документальний фільм «Брууніада». 18.10 — Мультифільм. 18.30 — Резонанс. «Європа майбутнього: після зустрічі у верхах». 19.30 — Парламентський вісник Росії. 19.45 — Телефільм «Варіант «Омега». 3 серія. 21.00 — Час. 21.40 — Компанія «Юлейсрадіо». (Фін-

ляндія) на екрані ЦТ. Телефільм «Зазирни під маску». 2 серія. 22.25 — «Слово». Художньо-публіцистична програма. 0.25 — ТСН. 0.40 — На чемпіонаті світу з шахів. 0.55 — Телефільм «Батьки і діти». 2 серія. 2.03 — Спортивна програма. 2.33 — «Хроніка Святослава Рихтера». Документальний телефільм. 3.58 — Це було... було...

▲ ЦТ (ІІ програма)
8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Секрети природи». Науково-популярний альманах. 8.35, 9.35 — Географія. 8 кл. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Музика. 2 кл. 11.05 — Біологія. 12.05 — «Земні стежки космонавта Володимира». Документальний фільм. 12.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 12.25 — Співає Т. Дашкова. 12.45 — Ритмічна гімнастика. 13.15 — Телефільм «Дачні історії». 1 серія. 14.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 18.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 18.30 — Час (з сурдоперекладом). 19.00 — Колаж. 19.05 — Бар'єр. Молодіжний режисер. 19.25 — Хокей. Чемпіонат СРСР. «Спартак». «Динамо» (Москва). У перерві — 20.00 — Вечірня назва. 21.40 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 23.40 — На сесії Верховної Ради СРСР.

середа

5 ГРУДНЯ

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — «Темп». Хто зупинить СНІД? 10.20 — Художній фільм «Зайчик». 11.40 — Шкільний екран. 16.00 — Новини. 16.15 — Для дітей. «Сім нот». 16.45 — «Пам'ять». Слідами наших виступів. (Кіровоград). 17.05 — «День за днем». (Кіровоград). 17.30 — На київській хвилі. 18.00 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.05 — На другій сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (І програма)
6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Телефільм «Варіант «Омега». 3 серія. 9.50 — Мультифільм. 10.15 — «Три мрії Степана Ерьзі». 11.00 — Монгольське свято «Цам». 11.30 — Це

було... було... 11.50 — Телефільм «Зазирни під маску». 2 серія. 12.30 — Час. 13.00 — На чемпіонаті світу з шахів. 13.10 — Документальний фільм «Австрія, альпійська балада». 15.30 — ТСН. 15.45 — Музична скарбниця. Я. Сібеліус. Концерт для скрипки з оркестром. 16.20 — Документальний фільм «Якось чудового зимового дня». 16.40 — Дитяча година (з уроком англійської мови). 17.40 — Документальний фільм «Концерт на шостому кілометрі». 18.05 — Мультифільм. 18.25 — Фотокурс «Земля — наш спільний дім». 18.30 — Перебудова: проблеми і рішення. Економіка і екологія. 19.30 — Грає камерний оркестр. 19.40 — Телефільм «Варіант «Омега». 4 серія. 21.00 — Час. 21.40 — Колаж. 21.45 — Компанія «Юлейсрадіо». (Фінляндія) на екрані ЦТ. Телефільм «Зазирни під маску». 2 серія. 22.20 — Документальний телефільм «Мне голос был...». 23.20 — «Від» представляє: «Пам'ять» Віктора Цоя». 0.50 — ТСН. 1.05 — На чемпіонаті світу з шахів. 1.25 — Телефільм «Батьки і діти». 3 серія. 2.36 — Я. Штраус. «Летюча миша». Вистава Московського театру оперети.

▲ ЦТ (ІІ програма)
8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Секрети природи». Науково-популярний альманах. 8.35, 9.35 — Фізика. 9 кл. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Загальна біологія. 10 кл. 11.05 — Біологія. 12.05 — Ялта-91. 12.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 12.25 — Від маневру до маневру. 12.35 — Документальний фільм «Охота». Про колишнього капітана київської футбольної команди «Динамо» В. Турянчика. 12.55 — Всі люблять цирк. 13.20 — Телефільм «Дачні історії». 2 серія. 14.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 18.30 — Час (з сурдоперекладом). 19.00 — Колаж. 19.05 — Мультифільм. 19.25 — Хокей. Товариська зустріч. «Лос-Анджелес Кінгс». «Хімія». У перерві — 20.00 — Вечірня назва. 21.40 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 23.40 — На сесії Верховної Ради СРСР.

четвер

6 ГРУДНЯ

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — Народні таланти. 9.45 — Художній фільм «Екіпаж». 1 і 2 серії. 12.00 — І. Кальман. «Баядера». 16.00 — Новини. 16.15 — Для дітей. «Веселка». 16.45 — Виступає хор української молоді «Тисячоліття». 17.30 — Ринкові відносини: шляхи вирішення. Виробництво товарів народного споживання. 18.00 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. По закінченні — молодіжна студія «Гарт».

▲ ЦТ (І програма)
9.15 — Дитяча година (з уроком англійської мови). 10.45 — У світі тварин. 11.45 — Телефільм «Зазирни під маску». 3 серія. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. 13.00 — На чемпіонаті світу з шахів. 15.30 — ТСН. 15.45 — Грає Л. Тимофеева (фортепіано). 16.45 — Діалог з композитором. 17.30 — Компанія «Юлейсрадіо». (Фінляндія) на екрані ЦТ. Документальний фільм «Три нові шляхи про майстрів». 18.20 — Мультифільм. 18.30 — Політичні діалоги. «Ситуація». 19.00 — До шістнадцяти і старші. 19.45 — Телефільм «Варіант «Омега». 5 серія.

21.00 — Час. 21.40 — Зведення мисл. 21.55 — Компанія «Юлейсрадіо». (Фінляндія) на екрані ЦТ. Телефільм «Зазирни під маску». 3 серія. 22.35 — Авторське телебачення «Телескоп». 0.20 — Будемо знайомі. Про III тур Міжнародного телефестивалю «Сходина до Парнасу». 0.50 — На чемпіонаті світу з шахів. 1.00 — Телефільм «Батьки і діти». 2.07 — «Навколо сміху».

▲ ЦТ (ІІ програма)
8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Секрети природи». Науково-популярний альманах. 8.35, 9.35 — Природознавство. 5 кл. 8.55, 9.55 — «Увертюра». Науково-популярний фільм. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Біологія. 8 кл. 11.05 — Російська мова. 12.05 — «Сіра чапля». Документальний телефільм. 12.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 12.25 — Ритмічна гімнастика. 12.55 — «Мені люди пісню подарували». Документальний телефільм. 13.25 — Телефільм «Дачні історії». 3 серія. 14.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 18.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 18.30 — Час (з сурдоперекладом). 19.00 — Ритмічна гімнастика. 19.30 — «Ці дивні шведи». Про спортивне життя шведського міста Вестероса. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Колаж. 20.20 — Актуальне інтерв'ю. 20.30 — «Життя в танці». Фільм-концерт. 21.40 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 23.40 — На сесії Верховної Ради СРСР.

п'ятниця

7 ГРУДНЯ

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — Концерт. 10.20 — Художній телефільм «Серце не камінь». 1 і 2 серії. 16.00 — Новини. 16.15 — Народні таланти. 16.50 — Фільм-портрет «Факультет доктора Померанцева». 17.15 — Хто ми? 17.50 — Телефільм «В пошуках білого кречета». (Кіровоград). 18.10 — «День за днем». (Кіровоград). 18.30 — Грає квартет духових інструментів. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Художній телефільм «Дубровський». 1 серія. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Ровенщина сьогодні і завтра. 21.40 — Художній телефільм «Дубровський». 2 серія. 23.00 — Реклама. 23.15 — Вечірній вісник. 23.25 — «Світ поезії».

▲ ЦТ (І програма)
13.00 — На чемпіонаті світу з шахів. 15.30 — ТСН. 15.45 — Документальний телефільм «Гюмрієць». 16.10 — Зелена лампа. 16.45 — Концерт оркестру російських народних інструментів Держтелерадіо СРСР. 17.30 — ТелеЕко. Журнал. 18.00 — Зустріч з групою «Ферс-нотті» (Фінляндія). 18.30 — Час. 19.00 — Л. Беристайн. Симфонічні танці з мюзиклу «Вестсайдська історія». 19.25 — Мультифільм. 19.35 — Недипломатичні бесіди. «Програма 500». «Капітал-шоу». «Поле чудес». 21.00 — Час. 21.40 — Колаж. 21.45 — В уряді СРСР. 21.55 — Це було... було... 22.15 — «Від» представляє: «Обличчям до народу». «Погляд». «Веді». «МТУ». У перерві — 23.55 — ТСН. 1.16 — Майстри екрана. М. Комаровська. 3.20 — «АРС» запрошує до «Олімпійського». 4.05 — В. А. Моцарт. Концерт № 2 ре мажор для скрипки з оркестром у виконанні «Віртуозів Москви».

▲ ЦТ (ІІ програма)
8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Секрети природи». Науково-популярний альманах. 8.35, 9.35 — Світ, що нас оточує. 1 кл. 8.55, 9.55 —

«Нічний Ермітан». Документальний телефільм. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Географія. 6 кл. 11.05 — Мама, тато і я. 12.05 — Виступає молодіжний фольклорний ансамбль м. Краснодар. 12.15 — Ний ансамбль м. Краснодар. 12.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 12.25 — Родних депутатів РРФСР. 12.25 — Концерт учнів музичного училища ім. Гнесіних. 13.15 — За безпеку руху. 13.20 — Телефільм «Дачні історії». 4 серія. 14.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 18.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 18.30 — Час (з сурдоперекладом). 19.00 — Арена. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Колаж. 20.20 — Кінофестиваль «Приз глядацьких симпатій». Документальний телефільм «Де Ложкін ховає золото». 20.50 — Спорт для всіх. 21.05 — Фільм-концерт про історію і сучасні напрями естрадного танцю-степа. 21.40 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 23.40 — На сесії Верховної Ради СРСР.

субота

8 ГРУДНЯ

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — А. Адам. «Жизель». Вистава. 11.55 — Концерт хору «Динамо». 14.00 — Новини. 14.05 — Література наших днів. Роман Іванчук. 14.10 — «Новий лист». 15.20 — «Доброго вам здоров'я». 15.50 — «Урок без дзвоника». 16.15 — С. Гулак-Артемівський. «Українське весілля». 16.40 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Рух». 18.05 — Протистояння. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Співає народна артистка УРСР Раїса Кириченко. 20.50 — На добраніч, діти! 21.00 — Уроки музики. 21.20 — Грає дисконтент. 21.40 — Художній фільм «Дубровський». 3 серія. 23.35 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (І програма)
6.30 — 120 хвилин. 6.35 — Мама, тато і я. 9.05 — Живи, Земле! 10.05 — Партнер. 10.35 — Під знаком «Пі». 11.35 — «Бурда моден» пропонує... 12.05 — Фільми режисера І. Селезнєвої. «Ось така історія». 13.45 — Кінопрограма «XX століття. Хроніка тривожного часу». Художньо-публіцистичний фільм «Спокута». 1 серія. 14.55 — «Один вечір з Пласідом Домінго». Музичний фільм. 15.50 — Мультифільм. 16.00 — Відкриття I Міжнародного конкурсу балетистів-анордеоністів у Колонному залі Будинку спілок. 18.15 — Телефільм «Про бідного гусара замовте слово...». 1 серія. 19.25 — Парламентський вісник Росії. 19.40 — Телефільм «Про бідного гусара замовте слово...». 2 серія. 21.00 — Час. 21.40 — Науково-популярний фільм «Панда». 22.00 — Що? Де? Коли? 23.00 — Міжнародний телефестиваль «Сходина до Парнасу». III тур. 1.15 — ТСН. 1.30 — На чемпіонаті світу з шахів. 1.45 — Телефільм «Аварія». 1 і 2 серії. 4.00 — Зачарування романсу. Кіноконцерт.

▲ ЦТ (ІІ програма)
8.00 — Гімнастика. 8.20 — Мультифільм. 8.40 — Кінопубліцистична союзна республіка. Документальний фільм. «Реактор для молодят». 9.00 — «Плюс одинадцять». Програма Російського телебачення: документальний екран Росії. Діагност Росії «Російський характер». Молоді артисти балету Росії. Колекціонер з Краснодару. На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. Телеміст «Мосрада» — Ленрада». Телефільм «В очікуванні Елізабет». 17.00 — «Іменини

серця». Творчий вечір композитора О. Морозова. 18.15 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 18.25 — Продовження творчого вечора композитора О. Морозова. 19.50 — Телестудії міст РРФСР. Свердловська. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Колаж. 20.20 — Російська мова. 20.50 — Ф. Лист. Угорська рапсодія № 6. 21.40 — Час (з сурдоперекладом). 21.40 — На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР. 23.40 — Кіноконцерт «Кіно, любов і фантазія». 0.35 — Короткометражні телефільми «Спільна стіна», «Здрастуй, сусіде!».

неділя

9 ГРУДНЯ

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — «У неділю вранці». 10.50 — Вперше на екрані УТ. Документальний фільм «Іншомудець». 11.05 — Музичний фільм «Египетські ночі». 11.45 — Художній фільм «Без сина не приходить». 13.05 — Новини. 13.15 — Для дітей. «Канал «Д». 14.45 — Село і люди. 15.15 — Ви нам писали. 16.00 — Служба солдатська. 17.00 — В країні муляндії. 18.00 — Телеспортарен. 18.30 — Концерт чоловічого гурту «Дзвін». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Романи російських композиторів виконує І. Дач. 19.45 — Телелуб української пісні «Поміни». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Живе слово. 21.45 — Художній телефільм «Дубровський». 4 серія. 22.50 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (І програма)
8.00 — Спорт для всіх. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Тираж «Спортлото». 9.00 — «З ранку раненько». Передача для дітей. 11.00 — Ранкова розважальна програма. 11.30 — «Навкрло світу». Альманах. 12.30 — Здоров'я. 13.15 — Педагогіка для всіх. 14.15 — Кінопрограма «XX століття». Хроніка тривожного часу. Художньо-публіцистичний фільм «Спокута». 2 серія. 15.45 — Мультифільм. 16.15 — Сілесова година. Панорама. 17.15 — Нове покоління вибирає «Юніор-банк». Змагання юних банкірів. 18.30 — Деякі століття Альфреда Нобеля. 19.30 — Телефільм «Шантаж». 1 серія. (Італія). 21.00 — Час. 21.40 — Прості і вічні. 21.55 — П. Чайковський. 100 романсів. 22.15 — Ляльковий телефільм-концерт «Маленький шов». (Великобританія). 19 і 20 серії. 23.05 — Колаж. 23.10 — Концерт естрадного італійського співака Джузеппе. 0.40 — На чемпіонаті світу з шахів. 0.50 — Телефільм «Здрастуйте, я ваша теща». 2.30 — Пісня-90. 3.35 — «Піанічні дзвони». Фільм-концерт.

▲ ЦТ (ІІ програма)
8.00 — На зарплат ставай! 8.20 — Мультифільм. 8.40 — Земля тривоги нашої. Документальний телефільм «Відайте мені річку...». 9.05 — Телефільм «На крутизні». 1 і 2 серії. 11.15 — Відеоканал «Радянська Росія». 13.45 — Фестиваль єврейської музики і пісні. 14.30 — Телевистава «Він і вона». Автор О. Штейн. 16.25 — Художня гімнастика. Міжнародні змагання. 17.00 — Планета. Міжнародна програма. 17.55 — Фестиваль «Російський текстиль». Естрадна шоу програма. 19.00 — Світ, в якому ми живемо. Фільми кінодраматурга Б. Добродєєва. «Друг Горького». «Андрєєва». 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Колаж. 20.20 — Боротьба самбо. Чемпіонат світу. 21.00 — Час (з сурдоперекладом). 21.40 — Телефільм «Як приходить... не відпустить...». 22.45 — Боротьба самбо. Чемпіонат світу.

НА
ДОЗВІЛЛІ

«ПОВІСИЛАСЯ»

Виряджала дівка хлопця в армію служити, —
Говорил: «Я без тебе й дня не зможу жити,
Світ не милий від такої тяжкої розлуки,
Хоч вішайся на бантині, складай свої руки».
Служить Вася, марширує на плацу в Одесі,

Тільки вісточки немає давненько від Лесі.
А недовзі отримує він листа із дому:
«Повісилась твоя Леся... на шию другому».
А. БИСОЦЬКИЙ.

м. Кіровоград.

О. ПЕРЛЮК

ЖИТТЯ

Там, за високими го-
рами, за широкими до-
линами, в театрі якоїсь
країни йшла вистава.
Називалась вона про-
сто — «Життя».

За задумом царя
Дармидона, який при-
значив себе головним
режисером театру, у
виставі був задіяний
весь народ від мало-
го до старого, навіть
сам цар і його улюб-
лене собача Жучка.

Кожен виконував
свою роль: шевці ши-
ли взуття, придворні
плели інтриги, Жуч-
ка — тавкала, цар —
правив державою.

Та якось приповз до
царя на колінах гене-
рал і, ридючи, допо-
відає, що так, мовляв,
і так, коваль Зіванчук
відмолюється від сво-
єї ролі.

— Не буду я грати
у виставі і все! —
уперся коваль.

Розгнівався цар: за-
пустив у генерала скі-
петром і затупав но-
гами.

— Що таке? Як це
так! Адже через цю-
го Зіванчука може зі-
ркатись уся вистава.
Відрубати баламутів
голову!

А його найсвітліша,
цариця Антюха, вона
ж за сумісництвом по-
мічник головного ре-
жисера, погляджує ца-
ря-батька по лисині й
примовляє: заспокій-
тись, найрозумніший
мій козлику, охолонь-
те, наймудріший мій
ослику.

І дала Антюха царе-
ві пораду: якщо ко-
валь не хоче грати в
цій виставі, то чому
не дати йому роль в
іншій, кращій? Та ос-
кільки в їхньому цар-
стві йде одна вистава
«Життя», то треба
просто змінити її на-
зву, скажімо, на «Гарне
життя» й усе.

Послухався Дарми-
дон царицю й видав
указ, що віднині у них
буде йти інша виста-
ва — «Гарне життя».

УСТАМИ ДИТИНИ...

Син зауважує матері:

— Ти казала, що мене приніс лелека, ад-
же так?

— Звичайно, синочку!

— І що я важив 3 кілограми і 300 грамів?

— Так.

— Пам'ятай, що розмах крил не дає змо-
ги лелеці підняти таку вагу.

* * *

— Татусю, — звернувся малюк до бать-
ка, — наш учитель щось дуже плутає.

— Чому ти так гадаєш?

— Учора він казав нам, що два і два чо-
тири, а сьогодні — що три і один чотири.

* * *

Учитель розповів учням про запозичене
в інших народів.— Цифри ми взяли в арабів, календар —
у візантійців, монету та банкові чеки — в
італійців. Хто ще може навести приклади?— Я, — обізвався Алексі. — Ми взяли
пічку у мого дядька, драбину у двоюрід-
них братів, а дитячу ляльку у сусідів.

* * *

Коли маму синові минуло вісімнадцять
років, я дозволив йому курити.

— А він що на це сказав?

— Спасибі, татку, але вже два роки, як
я не курю.

ПОРАДИ

АЗУ З РИБИ

Сиде хека, минтая чи окуня на-
різати шматочками по 6—8 штук
на порцію, солити, посипати
перцем, панірують у борошні, об-
смажують на олії до напівготов-
ності, змішують з нарізаною ку-
биками підсмаженою ріпчастою
цибулею, заправляють сметаною і
тушують. Картоплю нарізають
кружечками, смажать до готов-
ності, додають до риби, солити,
викидають перець, лавровий лист
і все прогрівають на слабкому
вогні протягом 3—4 хв.

Необхідні продукти — 500 г фі-
ле, 2 столові ложки борошна, 2 ве-
ликі цибулини, 1 склянка олії,
1 склянка сметани, 8—10 картоп-
ли, сіль, чорний мелений перець,
лавровий лист, перець горошком
на смак.

САЛАТ «МОМЕНТ»

Консервовану рибу нарізають
дрібними шматочками, зварене
вкруту яйце — кубиками. Усе
складають у салатницю, посипа-
ють меленим перцем, солити, до-
дають дрібно нарізану зелену
петрушку і перемішують. Перед
подачею на стіл поливають сме-
таною, змішаною з майонезом і
прикрашають скибочками лимона.

Необхідні продукти: 1 банка на-
туральних консервів з риби, по
2 з половиною ложки сметани і
майонезу, 1/2 лимона, 1 яйце, чо-
рний мелений перець, сіль на смак.

Без слів.

Мал. В. НЕНАШЕВА.

Олександр КОСЕНКО

* * *

Ії уста
Ціловані не мною.
Порушити зимове безголосья,
І вітер не кружлятиме весною
Руську заметіль
Ії волосся.
І почуттів непоборима зимність
Не скресне
З круговерті золотою.
До речі призначена
Інтимність
Не буде виснути над її цнотою.
І чи була

Ота несьогоденність,
Та безтурботність, вірність, незабутність?
Горить у веснах
Відблиском зеленим
Розгнущанність часу.
А чи розкутість?
Бо ж забуттям —
Найвищою ціною
Оплачено зимове безголосья.
Ні злою, ні чужою,
Ні сумною
Мені любов пізнати не довелося;
Дивитись в очі,
Пестити волосся.
Ії уста ціловані не мною.

Ми починаємо публікацію книги «Тайна Распу-
тина», випущеної ленинградським видавництвом
«Былое» 1924 року. Репринтну копію знято 1989
року. Видання передруковується новою оригина-
лу, аби зберегти авторський стиль, своєрідність
якого важко було б передати перекладом. Без
редагування відтворюються і слова, які за сучас-
ними правилами пишуться інакше. Ми вилучили
тільки деякі посилання на друковані джерела, які
не додають нічого до змісту і цікаві лише для
фахівців-істориків.

Особистість Григорія Распутина цікава не тільки
в історичному плані, а і в психологічному. Чому
цей малоосвічений, невихований, аморальний
чоловік справляв таке колосальне підкорююче
враження на людей? Масовий психоз довкола його
пророцтва в передпрозовий для суспільства момент
спонукає до паралелей із сучасністю, коли міль-
йонні юрми у спразі чуда і спасіння вірять но-
вому слову примітивних шарлатанів.

У книзі досить докладно, на менш беглестистики
і медичності, досліджується механізм непрофесіо-
нального, але від того не менш ефективного впливу
на людську психіку, який призводить до неперед-
бачуваних і часом трагічних наслідків.

Публікацію «Тайни Распутина» буде завершено
в наступному році.

I.

СВЯТОЙ

— Прасда ли, что Григорий Ефимович — святой
человек?

С таким вопросом обратилсь однажды к Нико-
лаю II его собственный сын незадолго до убийства
Распутина, назвав последнего по имени и отече-
ству, в то время, как в интимном царственном
кругу его обычно звали «отцом Григорием», «дру-
гом», «старцем», или просто «Он» — местиме-
нием, усащающим переписку Романовых в раз-
личных падежах, но с неизменно прописной бук-
вой. Вопрос был задан за «высочайшим» столом,
к которому приглашался обыкновенно и про-
тоиерей о. А. Васильев, бывший настоятель цар-
скосельского Феодоровского собора, — священ-
ник, к которому был очень привязан наследник,
как и своему воспитателю и учителю «закона бо-
жего».

Николай II, вместо ответа наследнику, попросил
тут же дать соответствующее ему разъяснение
о. А. Васильева, чье отношение и Распутину, по-
сле целого ряда газетных разоблачений личности
знаменитого «старца», скандальных слухов о нем,
думских запросов о его влиянии на политику и
пр. — считалось при дворе крайне подозритель-
ным. Рассказывая об этом случае С. П. Белецкому
(б. директору департамента полиции), о. А. Ва-
сильев вспоминал, «как пылливо на него смотрела
императрица, не слухая с него своего взгляда во
время его ответа».

Хорошо понимая щекотливое положение, в
которое его поставили как вопрос наследника, так и
предложение его «августейшего родителя», о. А. Ва-
сильев не дал в свою очередь прямого ответа, а
объяснил Алексею, «какие требования предъявля-
ет завет спасителя и священное писание и на-
дому, кто искренно желает угодить богу».

Государь, после этого, встал из-за стола, и раз-
говор на этом оборвался.

Почему же, спрашивается, царь «встал из-за
стола» и тем демонстративно оборвал разговор?

По той простой причине, что Распутин был дав-
но уже в глазах его святым и, следовательно,
рассуждение о его святости, данное от его апо-
логии, было не чем иным, как лишь суетным
мудрствованием, неуместным и даже оскорби-
тельным в отношении высочайше-чтимого «дру-
га» и спасителя царской семьи.

Вот, посмотрите, — говорил однажды Нико-
лай II одному из своих адъютантов Д. — Когда у
меня забота, сомнение, неприятность, мне доста-
точно пять минут поговорить с Григорием, чтобы
тотчас почувствовать себя умиротворенным и упо-
коенным. Он всегда умеет сказать мне то, что мне
нужно услышать. И действие его слов длится це-
лые недели...

В пять минут смочь «укрепить» и «успокоить»
своим простецким «мужицким» разговором само-
го «самодержца всея России», когда у него «со-
мнение» и «неприятность», когда «зарвавшийся
неприятель» вторгся в пределы «святой Руси»,
другом угроза «крамоль», а на руках больной,
нротоочный наследник колеблющегося престо-
ла, — для этого поистине надо быть или «свя-
тым», «чудотворцем», или чем-то вроде этого.

Кем был на самом деле этот «последний му-
жик» в Царском Селе Петербургской губернии,
мы постараемся выяснить дальше с той обстоя-
тельностью, какую дает нам изучение истори-
ческих документов: — пока же остановимся при-
стально на этом решающе-важном как для карье-
ры Распутина, так и для последних лет царство-
вания четы Романовых факте: — Николай II счи-
тал Григория Ефимовича Распутина-Новых за прав-
едника, за «человека божьего», равного святому,
быть может даже за равного... Христу.

Тщетно, в продолжение почти целого десятиле-
тия, старались многие и многие из приближен-
ных царя разуверить его в «святости» этого, да-
леко еще не старого «старца», сплетающего с каж-
дым годом все теснее и теснее свою судьбу с судь-
бой Романовых. Результаты всех этих разувере-
ний и разоблачений не приводили ни к чему ино-
му, как и немилости и форменной порой опале
непрощенных осведомителей.

Первым, кажется, из пользовавшихся доверием
царя разоблачителей Распутина потерпел неудачу
П. А. Столыпин.

С докладной запиской в руках, составленной
командиром корпуса жандармов П. Г. Курловым,
на основании данных департамента полиции, о ку-
тежах «святого старца», кончавшихся обыкновен-
но крупными скандалами, и об авантюризме дур-
ного тона этого «человека божьего», — П. А. Сто-
лыпин «поверг и стопам» Николая II свое поч-
тительное предостережение от близости и объясни-
мому им крестьянину.

[Далі буде].

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМУ (МДС).

На українському мові.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Гліни, 2.

Газета виходить щосуботи

НАША АДРЕСА:

316050, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального
секретаря — 2-27-65; санітарів: комуністичного,
військово-патріотичного, виховання — 4-66-79;
культури, моралі та студентської молоді — 2-29-92;
комсомольського життя та економіки — 2-04-84,
4-04-21; спорту — 4-64-21; учнівської молоді —
2-59-82; соціальних проблем — 4-66-79; фотолабо-
раторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; корек-
торської — 3-61-83.

В. о. редактора
І. КУЦЕНКО.

Зам. № 623.

Індекс 61103

Тираж 35 100.